

Utlåtande 2008:62 RI (Dnr 123-298/2008)

Årsredovisning 2007 med uppföljning av budget för Stockholms stad

Rapport om förändringsarbetet - Överföring av grundskola, särskola och skolbarnsomsorg till utbildningsnämnden, dnr 021-4547/2007

Utvärdering av det förändrade resursfördelningssystemet för särskola, dnr 119-3773/2006

Ansökan om medel för låglönesatsning, Bromma stadsdelsnämnd, dnr 210-564/2006

Initiativ för fördjupat programarbete och projektering av kunskapscentret Inspiratorium - Järva friområde, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, dnr 319-2835/2003

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Årsredovisning 2007 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns.
2. Redovisade avsättningar om 1 250,0 mnkr godkänns.
3. Disposition av i tidigare bokslut avsatta medel om 1 052,2 mnkr godkänns.
4. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2007 godkänns, *bilaga 8*.
5. Kommunstyrelsen färdigställer årsredovisningen för Stockholms stad.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

Nämnderna medges budgetjustering för återredovisade medel för kompetensfond med 109,3 mnkr i 2007 års budget.

Nämnderna medges ombudgetering till år 2008 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 45,5 mnkr. Finansieringen sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2008 års budget, *bilaga 9*.

Nämnderna medges ombudgetering till år 2008 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 27,1 mnkr. De ökade utgifterna finansieras från *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2008 år budget, *bilaga 9*.

Avveckling av resultatenheter år 2007 godkänns, *bilaga 12*.

Tidigare beslutade stimulansbidrag om totalt 31,7 mnkr för utbyggnad av förskolelokaler, återtogs, *bilaga 13*.

Utbildningsnämndens rapport om förändringsarbetet - Överföring av grundskola, särskola, och skolbarnsomsorg till utbildningsnämnden, dnr 021-4547/2007, läggs till handlingarna.

Kommunfullmäktiges uppdrag i budget 2006 att utvärdera det nya systemet för fördelning av resurser till särskolan anses vara redovisat, dnr 119-3773/2006.

Ansökan om medel för låglönesatsning (se verksamhetsplan 2007 för stadsdelsnämnd Bromma), anses vara besvarad, dnr 210-564/2006.

Hemställan om (Järva friområde) initiativ för fördjupat programarbete och projektering av kunskapscentret Inspiratorium, anses vara besvarad, dnr 319-2835/2003.

Föredragande borgarrådet Kristina Axén Olin anför följande.

Ärendet

I detta ärende redovisas stadens bokslut och budgetutfall med analys av nämndernas verksamhetsberättelser. Ärendet innehåller två delar. Årsredovisning 2007 med bilaga 1-8, utgör underlag till stadens officiella redovisning över stadens verksamhet. Stockholms stads årsredovisning omfattar bokslutet för kommunkoncernen Stockholms stad samt uppföljningen av kommunfullmäktiges mål för staden. Årsredovisningen 2007 ska efter beslut av kommunfullmäktige tryckas. Den tryckta årsredovisningen kommer även att innehålla allmän information om staden, vilket detta ärende inte omfattar.

Den andra delen av ärendet, Uppföljning av budget 2007, innehåller uppföljning av stadens budget för nämnderna, årets budgetjusteringar, ombudgetering till 2008 samt överföring av resultatenheternas resultat till 2008 m.m. Uppföljning av budget 2007 beslutas av kommunstyrelsen.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Mina synpunkter

2007 har präglats av ambitionen att genomföra de mål som kommunfullmäktige lagt fast. Vi har arbetat såväl med dagens som morgondagens frågor. Service har levererats till stockholmarna av god kvalitet. Men vi har också tagit itu med uppgiften att planera för miljonstaden Stockholm år 2030. Det är beslutet idag som avgör om Stockholm utvecklas till en attraktiv och modern världstad eller inte. En fortsatt hög takt i bostadsbyggandet och byggandet av ringen runt Stockholm i förening med förbättrad kollektivtrafik är nyckelfrågor som staden arbetat intensivt med under 2007. Året inleddes dock med en omfattande förändring av stadens organisation vars syfte var att effektivisera administrationen och förbättra förutsättningarna att nå verksamhetsmässiga mål.

Utgångspunkten under året har varit att förbättra och utveckla service och myndighetsutövning till gagn för medborgarna. Det handlar om att ha fokus på vilka alla vi inom staden är till för – våra invånare. Det har varit ett högt tempo i arbetet. För att nämna några saker; Valfrihetsmodeller inom äldreomsorgen har utretts och beslutats. Järvalyftet har initierats. Bostadsrättsomvandlingen har satt fart. Ett omfattande arbete med att klimatanpassa staden har inletts med bl.a. energieffektiviseringar. Inrättande av jobbtorg för att få människor från bidragsberoende i arbete har utretts och beslutats.

Vi avser att genomföra årliga brukarundersökningar på kommunövergripande nivå för att mäta medborgarnas nöjdhet inom en rad områden. Den första som genomförts ger ett mycket gott betyg till förskolor, skolor, äldreomsorg och omsorg om personer med funktionshinder. Det gläder oss!

Målet är att Stockholm ska vara bland de bästa i landet när det gäller förutsättningar för företagande. I Svenskt Näringslivs ranking om företagsklimat klättrade staden 38 placeringar jämfört med 2006. Det är bra att det går åt rätt håll. Men fortfarande krävs mer för att nå världsklass.

Årsredovisningen visar att staden som helhet både utfört sitt uppdrag och har en ekonomi i balans. Stadens finanser vilar på en stabil och trygg grund. Detta manifesterades av att Standard & Poor's 2007 gav högsta möjliga betyg i sin bedömning av stadens kreditvärdighet.

Regeringens politik för fler jobb har medfört att allt fler arbetar. Det betyder dels att fler betalar skatt, dels att färre behöver bidrag för sin försörjning. Kostnaderna för försörjningsstöd har minskat kraftigt och var 130 miljoner kronor lägre än 2006. Andelen personer som är beroende av försörjningsstöd uppgick till 4,7 %, vilket är den lägsta på 25 år.

Det ser ljust ut för stadens ekonomi även 2008. Den politiska inriktningen ligger fast och fokuserar på valfrihet, goda resultat i skolan, förbättrad äldreomsorg, byggande av bostäder och infrastruktur och en ökad ambitionsnivå inom miljöområdet.

Stockholm ska vara en IT-huvudstad där den nya tekniken används för att förbättra och utveckla servicen till våra invånare och företag men också för att effektivisera våra egna verksamheter. Därigenom kan resurser frigöras till kärnverksamheterna. Fram till 2010 används 650 miljoner kronor för att utveckla och förbättra IT-baserade lösningar. Under 2007 inleddes arbetet med att bygga om stadens webbplats för att underlätta för människor att finna den information de söker. Webbplatsen utvecklas också för att införa en rad e-tjänster, som till exempel att söka barnomsorg och skola, boka idrottsanläggningar, söka bygglov och få boendeparkering. Invånare och företag ska kunna söka information och kommunicera med staden när och var de vill.

Dessutom utreds hur kontaktcenters ska införas i staden, d.v.s. hur man via telefoni ska kunna få svar på frågor och hjälp med enklare ärenden. IT-lösningar passar inte alla. Det måste vi ha respekt för. Utgångspunkten är att det ska vara enkelt att komma i kontakt med staden.

Vi planerar och bygger nu den infrastruktur som våra barn och barnbarn ska ha glädje av. I staden planeras 15 000 nya bostäder under mandatperioden. Dock finns nu planer för ca 50 000 bostäder i Stockholm.

När det gäller infrastruktur är det oerhört glädjande att många utanför staden inser att nya spår och vägar i Stockholm är viktigt för en bredare Stockholm-Mälardalenregion, så viktigt att en lång rad kommuner medfinansierar Citybanan, som regeringen har beslutat att bygga.

Efter 2007 års diskussioner och förhandlingar med staten om infrastrukturen känner vi dessutom ett gott hopp om att staten för första gången på många år förstår att det krävs investeringar i stockholmsregionen. Annars hotas tillväxten. Staden finansierar därför de inledande arbetena kring Förbifart Stockholm i avvaktan på slutlig finansiering av hela projektet. Upphandlingar av den första sträckan Hjulsta-Häggvik kan genomföras redan 2010 och vägen kan börja byggas 2012. Förbifarten får bort tung trafik från innerstaden. Det är bra för miljön. Den binder också ihop länet, vilket inte minst är viktigt då många människor som bor i södra länet måste ta sig till jobben i norr. Byggstart för Norra Länken och planeringen för nya Slussen är andra beslut som på sikt ökar framkomligheten.

Järvalyftet startade 2007. Det är en långsiktig satsning för att skapa en trygg, attraktiv och blomstrande stadsdel i Stockholm. Vi måste ta tillvara den kunskap och kompetens som finns hos människor som bor i området. Järvalyftet handlar mycket om stadsplanering - hur och var vi bygger nya bostäder, arbetsplatser och vägar och hur vi får blandade upplåtelseformer.

Möjligheten att äga sin bostad är angelägen för att skapa en integrerad stad. Det är en stor framgång att mer än 30 000 hyresgäster i stadens bostadsföretag anmält intresse för att bilda bostadsrätt. Över hälften av dessa bor i förorterna.

Konkurrens mellan olika utförare av kommunalt finansierad service skapar en dynamik som ger stockholmarna en bättre service. Skattebetalarna ska få ut mesta möjliga kvalitet och verksamhet för sina skattepengar. Våra invånare är

kloka människor som både vill och kan bestämma själva vem som ska utföra service. Det är viktigt med en mångfald av utförare inom en rad områden.

Stockholms äldre ska bemötas med värdighet och respekt och ges större makt att påverka sin egen livssituation. Äldreomsorg ska handla om att skapa trygghet och livsglädje.

Staden har prioriterat stöd till de äldre som har störst behov av hjälp. Äldreomsorgen har också verkat förebyggande och exempelvis erbjudit anhörigstöd och öppna dagverksamheter. Nya riktlinjer för flexibla biståndsbedömning har införts, där större vikt läggs vid den enskildes önskemål, sociala situation och ålder.

Under 2007 har ett intensivt utvecklingsarbete bedrivits för att ta fram en modell för valfrihet inom särskilda boenden för äldre. Valfriheten infördes 1 juli 2008 och är efterlängtat bland de äldre.

Under året har staden genomfört betydande satsningar för att uppmärksamma matens betydelse för äldres hälsa och livskvalitet.

En rad utbildningar har genomförts för att öka medarbetarnas kompetens. Förutom genomförda grundutbildningar har kompetensutveckling inom bland annat vårdsvenska, förflyttningsteknik och förhållningssätt genomförts. Ett antal medarbetare i staden har knoppat av – d.v.s. startat eget för att förverkliga sina idéer i ett eget företag. Det bidrar till kvalitetsutveckling, men också till ett ökat kvinnligt företagande.

Det är av avgörande betydelse för kommande generation att vi har en skola i världsklass. Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap och vårt gemensamma bildningsarv till den uppväxande generationen. Genom att fokusera på kunskap, trygghet och arbetsro ska Stockholms elever erbjudas en utbildning i världsklass. Tidiga kunskapsuppföljningar är en förutsättning för att kunna ge alla elever möjlighet att nå skolans mål och höja kunskapsnivån. Under 2007 lades grunden för en långsiktigt positiv utveckling med satsningar på läsutveckling under de första skolåren och ökat fokus på att mäta och följa upp elevernas kunskaper. Viktiga steg har tagits för att öka elevernas arbetsro och trygghet i skolan. Satsningen på att rekrytera, behålla och kompetensutveckla duktiga lärare och skolledare fortsätter. Från 1 juli 2007 samlades ansvaret för samtliga skolverksamheter inom en nämnd, utbildningsnämnden.

Den förskola som erbjuds Stockholms föräldrar håller hög klass. Hösten 2007, för första gången på flera år, klarade staden barnomsorgsgarantin. Alla föräldrar fick en plats inom tre månader. Vi har haft en hög takt i att bygga nya avdelningar inom förskolan, en ny avdelning har startat varannan arbetsdag.

Det ska vara enkelt och tillgängligt också för personer som har funktionsnedsättningar att bo i och besöka Stockholm. Entré Stockholm är en tillgänglighetsguide över allmänna lokaler och flerbostadshus i Stockholm.

Arbetet med att avhjälpa hinder och i övrigt anpassa miljöer fortsätter. Det är av stor betydelse att alla som planerar hus, lokaler och utemiljöer tänker över hur det ska bli tillgängligt för personer med funktionsnedsättningar. Det är

bättre att tänka till före än efter och det kostar oftast mindre att göra rätt från början.

Det finns många roliga och intressanta jobb i staden - allt från teaterverksamhet, hamnar, renhållning och bostäder till individ- och familjeomsorg, äldreomsorg och skolor. Medarbetarna kan utvecklas genom att byta jobb inom staden, mellan förvaltningar och bolag för att få nya perspektiv, insikter och erfarenheter.

Staden har under 2007 låtit undersöka hur våra chefer mår och vad de anser om sina jobb. Det är en väldigt intressant och glädjande studie. Cheferna i staden är friskare än i andra organisationer och de trivs bättre. Det finns en enormt stor lojalitet med Stockholms stad. Det gör oss både stolta och ödmjuka. Det är stadens medarbetare som är vår viktigaste resurs när mål och visioner ska konkretiseras och omsättas i praktisk handling. Det är tack vare alla stadens lojala, kunniga, professionella och engagerade medarbetare i förvaltningar och bolag som vi nått såväl verksamhetsmässigt som ekonomiskt goda resultat 2007.

Stockholm är nu inne i en spännande utveckling, nya bostäder byggs och en länge efterlängtd infrastruktur är under konstruktion. De pågående byggnationerna av Citybanan och Norra Länken medför stora kostnader för staden, likaså kommer framtida byggnation av såväl Förbifart Stockholm som Österleden medföra stora kostnader för staden. För att klara dessa investeringar behöver staden använda det goda resultatet 2007 till avsättningar om 1 250 mnkr för investeringar i infrastruktur. Genom en klok disponering av 2007 års resultat skapas utrymme för staden att vara en aktiv part i färdigställandet av Ringen.

Bilagor

Bilaga 1	Uppföljning av målen i kommunfullmäktiges budget 2007
Bilaga 2	Resultaträkning, finansieringsanalys, balansräkning
Bilaga 3	Redovisningsprinciper
Bilaga 4	Noter till resultaträkningen och balansräkningen
Bilaga 5	Nyckeltalsredovisning
Bilaga 6	Aktiebolag och stiftelser 2007
Bilaga 7	Femårsöversikt
Bilaga 8	Sammanställning av kommunfullmäktiges beslut om uppdrag under 2007
Bilaga 9	Av nämnderna begärda och av stadsledningskontoret avstyrkta/tillstyrkta ombudgeteringar
Bilaga 10	Sammanfattande tabeller 2007
Bilaga 11	Stadsledningskontorets synpunkter på nämndernas budgetutfall 2007
Bilaga 12	Sammanställning av föreslagna resp. tillstyrkta/avstyrkta utvecklingar av resultatenheter 2007

Bilaga 13	Återtagande av beviljade stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler
Bilaga 14	Större investeringsprojekt

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att

1. Årsredovisningen 2007 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns
2. Redovisade avsättningar om 1 250,0 mnkr avsätts till klimatsmarta investeringar.
3. Disposition av i tidigare bokslut avsatta medel om 1 052,2 godkänns.
4. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2007 godkänns.
5. Stadsledningskontoret färdigställer årsredovisningen för Stockholms stad.

Jag föreslår kommunstyrelsen för egen del besluta att

1. bevilja förslag till beslut i ärendet.
2. samt därutöver anför följande:

Årsredovisningen blir lätt ett sätt för den styrande majoriteten att försöka marknadsföra den politiska riktning som man har valt som framgångsrik. Detta ser man tydligt när man läser finansborgarrådets redovisning i årsredovisningen.

Om miljöpartiet de gröna hade haft möjligheten till att ingå i en majoritet och fastställa de styrande målen för verksamheten hade det sannolikt sett annorlunda ut. Bland annat hade det övergripande miljömålet funnits kvar och på ett kraftfullt sätt varit styrande.

I grunden är Stockholms stads ekonomi stabil. Några orosmoln finns dock inom räckhåll. Dels är det oroväckande att stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter och finansnetto utgjorde 101 procent under 2007. Detta förhållande är naturligtvis inte långsiktigt hållbart. Alliansens ideologistyrda skattesänkingspolitik gör att man bör ta denna signal med största oro. Även investeringstakten var 1 mdkr högre än vad som är ekonomiskt hållbart något som man bör ta i beaktning i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Stadens nämnder lämnar ett överskott i sin verksamhet. När man tittar lite djupare finner man stadsdelsnämnder speciellt i de yttre stadsdelarna har underskott. Helt tydligt har alliansen inte förmått att fördela medel utifrån de behov dessa stadsdelsnämnder har. Fördelningssystemet bör ses över så att de stadsdelar med bl.a. många invånare som befinner sig i olika former av socialt utsatta situationer också får medel för att bedriva en kvalitativ verksamhet.

Det är naturligtvis positivt som nämns i årsredovisningen att invånarna i vissa brukarundersökningar uppger att de är nöjda med verksamheten som bedrivs. Även om den moderatstyrda alliansen i Stadshuset har som ambition att snabbt göra omstrukturerade

reringar så har de förändringar som är gjorda i den kommunala verksamheten inte fullt ut givit resultat. Därför är det allt för tidigt för majoriteten att ta åt sig äran av dessa brukarundersökningar. Omstruktureringskostnaderna på 243 mnkr är anmärkningsvärt höga, medel som skulle ha kunnat användas till andra viktigare ändamål. Vi ifrågasätter att dessa medel har tagits från tidigare avsättningar.

Redovisning av majoriteten egna mål visar att på många områden har målen uppfyllts. Även om miljöpartiet beklagar ett flertal av dessa mål så finns det också mål som det är anmärkningsvärt att dessa inte är uppfyllda eller på vilket sätt man menar ha uppfyllt målen.

Inom skolområdet är det tydligt att mål som handlar om de mest utsatta inte har arbetats lika mycket med. Andelen elever som inte uppnått behörighet till gymnasieskolan har minskat något. Frågan om skolk uppges att grundskolorna arbetar med men det finns inga mätningar som gör att det går att följa utvecklingen. På gymnasienivå har mätningar visat att skolket har ökat. En stor fråga innan alliansen tillträdde var att höja läraryrkets status, frågan tycks inte vara prioriterad i jämförelse med andra frågor.

Inom miljöområdet visar årsredovisningen att man har tagit tag i den mer synliga miljön som papperskorgar osv. När det gäller partikelhalten överskrider fortfarande miljökvalitetsnormerna. Insatser som spolning av gator och information till hushållen är inte verkningsfulla och trots detta har man inte velat sätta in eller planera andra åtgärder. Det är trevligt med en ren stad på ytan men de hälsoproblem som partikelhalten utgör borde oroa alliansen betydligt mera.

När det gäller klimatarbetet har det inriktats på antalet miljöbilar samt energianvändning. Det är en allt för låg nivå i klimatarbetet för att kunna möta det hot som klimatförändringarna medför. Energicentrum som finansieras via den förra majoritetens miljömiljard gör ett viktigt arbete och en långsiktig finansiering av verksamheten efterlyses. Flera av de miljöinsatser som är gjorda är finansierade med gamla avsättningar. För att klimatarbetet ska kunna fortsätta i den takt som hotet om klimatförändringarna kräver bör nya avsättningar göras för klimatsmarta investeringar. Man bör också omvandla de avsättningar som tidigare är gjorda för större vägprojekt som Förbifart Stockholm för att istället använda dessa till klimatsmarta investeringar. Några nya långsiktiga åtgärder inom klimatarbetet utöver vanligt underhåll har inte arbetats med under 2007. Den moderatstyrda majoritetens ansvarstagande när det gäller klimatarbetet inte är imponerande.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Roger Mogert* (båda s) enligt följande.

Hade socialdemokraterna haft majoritet hade givetvis både den ekonomiska redovisningen och verksamhetsuppföljningen sett annorlunda ut eftersom de utgått från en socialdemokratisk budget.

Med detta sagt kan vi konstatera att de borgerligas första år vid makten blev mycket svagt. Det moderata ”styret” blev en återgång till den ekonomiska oansvarighet som är ett moderat signum oavsett om partiet har majoritet i riksdag, landsting eller kommun.

Vi väljer att godkänna ärendet ”årsredovisningen 2007 med uppföljning av budget för Stockholm stad” med stor tvekan. Vi är mycket kritiska till karaktären på årsredovisning Detta är ett genompolitiserat dokument som präglas av allt från skönmålningar

till rena felaktigheter. T.ex. så stämmer det inte att moderaterna har ”värnat blandade upplåtelseformer i hela staden” eller att målet om 15 000 bostäder under 2007-2010 kommer att nås (tvärtom tyder väldigt lite på att målet kommer att nås). Vi anser vidare att det är orimligt att påstå att man uppnått målet att skolan ska bli bättre på att förmedla kunskap samtidigt som andelen elever som är behöriga till gymnasieskolan sjunker.

Exemplen på fullständigt orimliga påståenden om uppnådda mål är många. Moderaternas absurda påståenden hade varit komiska om det inte hade varit för det faktum att det finns en värld utanför Finansroteln där skolan får mindre resurser, arbetslösheten biter sig fast och kriminaliteten och otryggheten ökar.

Trots många fina ord i den genompolitiserade årsredovisningen går det inte att gömma undan alla misslyckande. Av årsredovisningen går följande att utläsa:

- 10 av 14 stadsdelsnämnder går med underskott. Underskottet för stadsdelsnämnderna är totalt 105 miljoner kronor. Detta kan jämföras med den förra majoritetens sista år då stadsdelarna hade ett överskott om totalt 160 miljoner kronor
- Störst problem i stadsdelarna återfinns i äldreverksamheten som trots påstående om historiska satsningar har tvingast till omfattande nedskärningar. Trots nedskärningar i kvaliteten går verksamheten med underskott om 122 miljoner kronor.
- Kostnaderna för ekonomiskt bistånd (anslag 2) har sjunkit men trots detta uppstår ett underskott. I t.ex. Skarpnäck är underskottet 16,4 miljoner kronor.
- Skolan har mycket stora problem. 20 av 27 gymnasieskolor hade underskott. Situationen ser mycket allvarlig ut.
- 70 % av nämndernas totala resultat utgörs av exploateringsnämnden som fått tillfälligt ökade intäkter genom bl.a. att investeringarna inte når målet och ökade intäkter på grund av Kammarrättens dom om högre avgäld för hyresfastigheter.
- I år har avsättningar tagits i anspråk i en mycket stor omfattning för att finansiera den ordinarie driften. Över en miljard från avsättningar har använts vilket är mer än dubbelt så mycket som användes under år 2006. Det är svårt att bedöma vilka ianspråktaga avsättningar som är rimliga och vilka som endast syftar till att täcka hål i verksamheten. Men storleken på använda avsättningar tyder på att det finns många hål som täckts på ett synnerligen tveksamt sätt.

Vi är mycket oroad över att Stockholm, på toppen av en högkonjunktur, gör ett så svagt resultat. År 2007 hade alla förutsättningar för att vara ett starkt år då vi byggde för de lite magrare år som rimligen står för dörren.

Regeringen skrev så sent som för några veckor sedan ned tillväxtprognosen för 2008 från 3,2 procent till 2,3 procent. Arbetslösheten i Stockholm biter sig fast. Ar-

betslösheten var år 2006 26 800 och var under år 2007 exakt lika hög (SCB/AKU). Tyvärr började arbetslösheten i Stockholm att stiga under det senaste kvartalet och ökade under perioden Q4 2006 till Q4 2007 med 1900 personer.

Lägg till detta att Stockholm stad nu får ökade kostnader på grund av att regeringen skyfflar över kostnader från staten till kommunerna, t.ex. nedskärningar i arbetsmarknadsutbildningar och försämringarna för cancersjuka, handikappade och andra grupper som den moderata regeringen av någon outgrundlig anledning anser bör få det rejält mycket sämre.

Även välförtjänta men omfattande löneökningar för t.ex. Kommunals medlemmar kommer att ge ökade utgifter för staden. Denna utveckling i ljuset av moderaternas bristande förmåga att hantera stadens ekonomi gör oss mycket oroade inför framtiden. Vår bedömning är att den borgerliga majoriteten har förlorat kontrollen över ledningen av stadens verksamheter och att priset för denna förlorade kontroll kommer att bli hög för stockholmarna.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Årsredovisningen ger högeralliansens bild av tillståndet i staden som är en skönmålning av verkligheten, men för oss som har ett rättviseperspektiv är 2007 ett förlorat år som har präglats av skattesänkningar, kvalitetssänkningar, centraliseringar, omorganiseringar, privatiseringar, nedskärningar och personalminskningar. Stockholm blir en allt mer delad stad.

En årsredovisning ur medborgarnas perspektiv skulle visa att ensamstående föräldrar med låga inkomster eller med ekonomiskt bistånd förlorar på den borgerliga politiken medan höginkomsttagarna är de stora vinnarna. Tillgänglighetsarbetet har stått stilla och vi har ännu inte sett några kriterier för hur Stockholm ska bli världens mest tillgängliga huvudstad. Integrationsarbetet har gått bakåt och stockholmarna i Järva och andra förorter ser sina bostäder säljas ut till privata hyresvärdar utan att själva ha blivit tillfrågade. Jämställdheten går bakåt när vårdnadsbidraget införs i Stockholm. Den lokala demokratin har utarmats, stockholmarna har fått längre till sina lokalpolitiker och föräldrar och elever får inte möta ansvariga politiker på öppna möten i stadsdelsnämnderna.

Totalt har antalet medarbetare i staden minskat med drygt 2 000, vilket tyvärr bara är början på en nedskärning av kommunal verksamhet och en historisk överföring av gemensamt ägd och styrd verksamhet till privata storbolag inom vård- och omsorgskoncerner. Under året har 362 medarbetare blivit konstaterat övertaliga. De stora förändringarna visar sig också i pensionsstatistiken. Förutom de drygt 250 personer som fått särskild avtalspension har ungefär lika många till fått andra särskilda pensioner som på ett eller annat sätt har med övertalighetssituationer att göra. Endast 38,7 procent hade uppnått 65 års ålder vid pensioneringen år 2007 jämfört med 46,5 procent under år 2006.

Nästan all verksamhet ska säljas eller läggas på entreprenad, under sken av att öka människors valfrihet. De så kallade valfrihetssystemen drivs fram utan förankring bland brukarna och garanterar inte ens rätten att välja en kommunal förskola eller äldreboende sin egen stadsdel.

Kommunal verksamhet som har byggts upp av stockholmare i flera generationer privatiseras under mottot ”avknoppning” när det i själva verket handlar om en kommunal ”realisation”. Medarbetare manas till att starta eget men inte i samma utsträckning till att utveckla kvaliteten i kommunal regi. Anställda som blir kvar drillas i alliansens vision om högerns Stockholm.

Centraliseringen av grundskolan medförde försämrad samverkan med förskolan och socialtjänsten. Andelen behöriga till gymnasieskolan har minskat från 89,3 procent till 87,6 procent vilket är oroande. Nedsänkningar och avgiftshöjningar i kulturskolan har medfört att hela grupper med elever eller enskilda elever har slutat, framförallt i förorterna.

Stadsdelsnämnderna har tagit mycket stryk under året. Nära 30 procent av medarbetarna i har förts över till utbildningsnämnden och servicenämnden. Åtta stadsdelsnämnder har dessutom slagits samman till fyra och många medarbetare har blivit övertaliga och pensionerats i förtid. Skattesänkningen har även satt sina spår i det ekonomiska resultatet för stadsdelsnämnderna som visar ett underskott om 39,4 mnkr, vilket är 133,4 mnkr sämre än år 2006.

Inom äldreomsorgen ska nästan alla kommunala verksamheter läggas ut på entreprenad och mycket få egen-regianbud kommer att utarbetas. Servicehuslägenheter tas bort trots att en ny undersökning som staden gjort har visat att väldigt många äldre vill bo i servicehus. Även servicehusrestauranger och vård- och omsorgsboenden läggs ner av besparingsskäl. Agenda-21 samordnare och kultursekreterare har dragits in. Den nya prioriteringen är istället att anställa upphandlare och anlita dyra konsulter. Fungerande arbetsmarknadsverksamheter har lagts ner och centralstyrda jobbtorg byggts upp. Ungdomar med svag utbildningsbakgrund har fortfarande svårt med arbete. Andelen flyktingar som blivit självförsörjande efter introduktionen har minskat med tre procent. Hårda krav ställs på människor med försörjningsstöd som sätts i stadsdelsarrest när de nekas SL-kort.

I förskolan har andelen förskollärare minskat från 39 till 38 procent enligt den samlade kvalitetsredovisningen för förskolan i staden. Antalet barn per vuxen i förskolan ökade något enligt kvalitetsredovisningen, vilket är ett steg i fel riktning. Arbetet med barn i riskzonen och att förebygga missbruk har inte prioriterats. Några nya satsningar har inte tillkommit och antalet drog- och brottsförebyggande samordnare har minskat från 19 till 14, trots ungdomsvåld och droger. Målet om att bostäder ska byggas för personer som har psykiska funktionsnedsättningar har inte nåtts. Inte ens en ny plan för utbyggnaden har tagits fram.

De stockholmare som idag tar sitt ansvar för klimatet och reser kollektivt har bara fått det sämre. Enhetstaxan togs bort, biljettpriserna höjdes, sen höjdes de igen och sen igen. Nu kostar ett månadskort 690 kronor, att jämföra med 500 kronor som det kostade för bara några få år sedan. Det är glädjande att en studenttaxa har införts men det kompenserar inte för den stora allmänna höjningen.

Majoriteten i staden har inte lyssnat på stockholmarnas vilja att pengarna från trängselavgifter ska användas till satsningar på kollektivtrafiken. Intäkterna ska nu istället användas till den planerade Förbifart Stockholm. Något som tar bort den fördelningsmässiga aspekten, att välavlönade med bil betalar för sitt bilresande och att pengarna går förbättringar för låginkomsttagare som reser kollektivt. Förbifart Stockholm kostar dessutom minst 25 miljarder kronor att bygga och pengarna från trängselavgifterna är bara en droppe i havet.

Högeralliansen i Stockholm talar om ett framtida "Stockholm i världsklass" och har satsat mycket på lanseringen av begreppet. Den energin borde ha lagts på att verkligen skapa förutsättningar för en sådan stad. Nu planeras istället för ringleder och nya motorvägar vilket gör "Vision Stockholm 2030" till en trafikinfarkt med enorma miljö- och hälsoproblem som följd. Redan idag överskrider EU's riktlinjer för utsläpp av klimatpartiklar på större gator i innerstan som till exempel Hornsgatan. Det hjälper inte att spola gatorna eller bygga om trafiksignalerna, trafiken måste minska. Bygandet av nya vägar leder alltid till mer trafik och sämre miljö.

Med den kunskap om klimatförändringar vi besitter idag har ingen stad rätt att planera för ökade utsläpp, ingen. Att Stockholm stad säljer ut sina tillgångar och sedan lägger pengarna på omfattande infrastrukturprojekt som Förbifart Stockholm och Österleden visar på en kortsiktig och fullständigt galen politik.

I sin vision om vilket Stockholm högeralliansen vill ha i framtiden börjar nu framträda en bild som är allt annat än innovativ. Årets mycket goda resultat efter finansnetto för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 6 779,3 mnkr, vilket uteslutande beror på försäljningen av aktierna i CentrumKompaniet i Stockholm AB. Försäljningen innebär en realisationsvinst på drygt 5 700,0 mnkr. Till detta ska läggas en sammanlagd vinst på 1 065,0 mnkr i samband med de tre bostadsbolagens försäljningar av lägenheter till bostadsrättsföreningar samt fastighetsnämndens försäljningsinkomster på 567,3 mnkr. Med en sådan vinstnivå skulle det vara möjligt att exempelvis lyfta Järvaområdet utan att det nämnvärt påverkar stadens ekonomi negativt. Idag innebär det s.k. Järvalyftet att hyresgäster kommer att evakueras från sina lägenheter. Upprustningen av Järvaområdet för med sig att fastigheter rivs och nya byggs. Detta kommer i sin tur leda till att dubbelt så höga hyror. Men de boende har aldrig tillfrågats om de vill eller kan ta ett sådant lån. Istället för att sälja ut stora delar av lägenhetsbeståndet till privata aktörer bör de tre kommunala bostadsbolagen stå för kostnaderna för en massiv upprustning av området. Det har staden råd med.

Den pågående omvandlingen av hyresrätter leder till att vissa stadsdelar kan bli helt utan hyresrättslägenheter. Främst handlar det om innerstaden och attraktiva närförorter. Man kan notera att högeralliansen under valrörelsen lovade att den skulle prioritera omvandlingar i ytterstaden. Så har det uppenbarligen inte varit hittills, trots massiva informationsinsatser i form av exempelvis kostsamma konsultupphandlingar. Detta befarar vi kommer leda till en betydligt mer segregerad stad. Dessutom prioriterar den nuvarande borgerliga majoriteten byggandet av dyra bostadsrätter vilket förvärrar situationen ännu mer. Vidare är nybyggnationen nu på en relativt sett låg nivå. Detta tillsammans med att byggandet främst är inriktat mot bostadsrätter gör att det inte handlar om ett nollsummespel. Vi går mot ett system med marknadshyror istället för ett mer rättvist system där de kommunala bostadsbolagens hyressättning är normerande. En annan effekt av den ansvarslösa bostadspolitik som den nuvarande borgerliga alliansen för är utvecklandet av s.k. social housing. Exempel på det senare från andra länder avskräcker.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Årsredovisning 2007 med uppföljning av budget för Stockholms stad godkänns.

2. Redovisade avsättningar om 1 250,0 mnkr godkänns.
3. Disposition av i tidigare bokslut avsatta medel om 1 052,2 mnkr godkänns.
4. Nämndernas redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag under 2007 godkänns, *bilaga 8*.
5. Kommunstyrelsen färdigställer årsredovisningen för Stockholms stad.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande

1. Nämnderna medges budgetjustering för återredovisade medel för kompetensfond med 109,3 mnkr i 2007 års budget.
2. Nämnderna medges ombudgetering till år 2008 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 45,5 mnkr. Finansieringen sker ur *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2008 års budget, *bilaga 9*.
3. Nämnderna medges ombudgetering till år 2008 för ökade utgifter inom investeringsplanen med 27,1 mnkr. De ökade utgifterna finansieras från *Central medelsreserv: 4. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* i 2008 års budget, *bilaga 9*.
4. Avveckling av resultatenheter år 2007 godkänns, *bilaga 12*.
5. Tidigare beslutade stimulansbidrag om totalt 31,7 mnkr för utbyggnad av förskolelokaler, återtogs, *bilaga 13*.
6. Utbildningsnämndens rapport om förändringsarbetet - Överföring av grundskola, särskola, och skolbarnsomsorg till utbildningsnämnden, dnr 021-4547/2007, läggs till handlingarna.
7. Kommunfullmäktiges uppdrag i budget 2006 att utvärdera det nya systemet för fördelning av resurser till särskolan anses vara redovisat, dnr 119-3773/2006.
8. Ansökan om medel för låglönesatsning (se verksamhetsplan 2007 för stadsdelsnämnd Bromma), anses vara besvarad, dnr 210-564/2006.
9. Hemställan om (Järva friområde) initiativ för fördjupat programarbete och projektering av kunskapscentret Inspiratorium, anses vara besvarad, dnr 319-2835/2003.

Stockholm den 2 april 2008

På kommunstyrelsens vägnar:
KRISTINA AXÉN OLIN

Kerstin Tillkvist

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Carin Jämtin, Tomas Rudin, Roger Mogert och Teres Lindberg* (alla s) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (v) i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av *Per Ankersjö* (c) enligt följande.

Centerpartiet har sedan valet 2006 delvis samarbetat med majoriteten. Detta har skett utifrån våra plattformar i bland annat exploateringsnämnden, socialtjänstnämnden, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna på Kungsholmen, Norrmalm och Södermalm.

Det är glädjande att det går bra för Stockholm. Alliansregeringens prioritering av arbetslinjen och främjande av företagande har gett resultat vilket för stadens del visar sig i ökade skatteintäkter. Centerpartiet yrkade i sin budgetreservation för 2008 på 10 öre ytterligare skattesänkning jämfört med majoriteten. Detta är en linje som mot bakgrund av den ekonomiska utvecklingen och andra förslag om ansvarsfull ekonomisk hushållning, är högst realistisk.

Alliansregeringen har också tagit tag i det kaos inom infrastrukturen som socialdemokraterna lämnade efter sig. För Stockholms del innebär detta att arbetena med att realisera Citybanan, Förbifart Stockholm och andra viktiga projekt tagit fart. Glädjande för Centerpartiet är att resultatet av den s.k. Cederschiöldförhandlingen blivit en god balans mellan satsningar på spår och vägar, samt att Österleden lagts på is.

Centerpartiet välkomnar finansborgarrådets formuleringar om ”en ökad ambitionsnivå inom miljöområdet”. Här finns nämligen mycket att göra – inte minst att öka insatserna för att bekämpa de farliga partiklarna i Stockholmsluften, den allvarligaste miljöfrågan i Stockholm idag. Ett större fokus på källsortering och återvinning är också nödvändigt. Det ska alltid vara lönsamt för stockholmarna att bete sig miljövänligt, så är det inte alltid idag. Förpackningsinsamlingen måste också lösas i samarbete med FTI.

Satsningarna på ökad valfrihet, avknoppningar och fler privata utövare är vi positiva till. I en långsiktig satsning på tillväxt är det viktigt att staden får fler företag och fler företagare. Därför har också Centerpartiet lagt förslag på ”Företagare-direkt”-satsningar i stadens ytterområden, där företagandet utgör en viktig del av integrationen och där synen på företagande och växande företagande i många grupper är extra positiv.

ÄRENDET

I detta ärende redovisas stadens bokslut och budgetutfall med analys av nämndernas verksamhetsberättelser. Ärendet innehåller två delar. Årsredovisning 2007 med bilaga 1-8, utgör underlag till stadens officiella redovisning över stadens verksamhet. Stockholms stads årsredovisning omfattar bokslutet för kommunkoncernen Stockholms stad samt uppföljningen av kommunfullmäktiges mål för staden. Årsredovisningen 2007 ska efter beslut av kommunfullmäktige tryckas. Den tryckta årsredovisningen kommer även att innehålla allmän information om staden, vilket detta ärende inte omfattar.

Den andra delen av ärendet, Uppföljning av budget 2007, innehåller uppföljning av stadens budget för nämnderna, årets budgetjusteringar, ombudgetering till 2008 samt överföring av resultatenheternas resultat till 2008 m.m. Uppföljning av budget 2007 beslutas av kommunstyrelsen.

BEREDNING

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 mars 2008 är i huvudsak av följande lydelse.

För att möta framtidens utmaningar på bästa sätt har Stockholms stad tagit fram en samlad och långsiktig vision som svarar på frågan vilken region vi vill skapa. I visionen framträder bilden av en innovativ och växande storstad i världsklass år 2030. En stad som är tillgänglig och trygg och där livskvaliteten är hög. Vision 2030 antogs av kommunfullmäktige i Stockholms stad den 11 juni 2007. Arbetet med att förverkliga visionen började under året.

Årets resultat efter avsättningar och ianspråktaga avsättningar är positivt och uppgår till 46,0 mnkr. Resultatet för år 2007, justerat enligt kommunallagens krav, visar att staden uppfyller kravet på en ekonomi i balans. Stockholms stad har uppfyllt det kommunala balanskravet sedan det infördes år 2000.

Stadens nämnder redovisar ett överskott mot budget med 468,1 mnkr. Stadens nettoinvesteringar uppgick sammanlagt till 3 591,2 mnkr, vilket är en ökning med cirka 38 procent jämfört med år 2006.

Stockholms stads goda ekonomi bekräftas av att staden har en mycket hög kreditvärdighet s.k. rating. Från december 2007 har Standard & Poor's givit Stockholms stad högsta möjliga betyg för både den korta och långa upplåningen, A-1+ respektive AAA.

Under året har bostadsbyggandet fortsatt i hög takt vilket indikerar att stadens mål om 15 000 nya bostäder inom mandatperioden kommer att uppnås. Positivt är även att handläggningstiden för detaljplaner har sänkts med nästan 25 procent.

Vidare har arbetet med att öka framkomligheten för trafikanter intensifierats under året i form av nyinvesteringar och förbättring av nuvarande trafiksystem. En stor del av de pågående och planerade projekten tar lång tid att genomföra, men kommer på sikt att medföra mycket positiva effekter för framkomligheten i både staden och regionen.

Antalet bidragstagare i staden är det lägsta sedan 1982. Kostnaden för ekonomiskt bistånd har minskat med 127,4 mnkr jämfört med 2006.

För första gången klarade Stockholm att upprätthålla barnomsorgsgarantin. Barnomsorgsgarantin ger alla barn rätt till förskoleplats senast tre månader efter att föräldrarna lämnat in sin ansökan. Valfriheten ökar inom flera av stadens verksamheter, till exempel inom de pedagogiska verksamheterna och inom äldreomsorgen. För att öka äldres livskvalitet har ett antal öppna dagverksamheter startats i staden. Förberedelser har gjorts inför introduktionen av valfrihetssystem inom vård- och omsorgsboenden som införs 1 juli 2008.

God ekonomisk hushållning i enlighet med kommunallagens bestämmelser ställer höga krav på balans i ekonomin. I god ekonomisk hushållning betonas balansen mellan tydliga och mätbara finansiella och verksamhetsmässiga mål i styrningen. De finansiella målen har i huvudsak uppnåtts. I kommunfullmäktiges budget för 2007 finns mål för stadens verksamhet vilka har följts upp i årsredovisningen och bilaga 1. Måluppfyllelsen är hög. De verksamhetsrelaterade målen för god ekonomisk hushållning anses därmed vara uppfyllda 2007.

Årsredovisning 2007

Årsredovisningen följer kommunallagens och den kommunala redovisningslagens krav på innehållet i en årsredovisning. Texterna kommer att utgöra underlaget för stadens tryckta årsredovisning. I ärendet kan avrundningsdifferenser förekomma.

Förvaltningsberättelse

Resultatet för stadens nämnder

Årets resultat efter avsättningar och ianspråktaga avsättningar är positivt och uppgår till 46,0 mnkr. Verksamhetens nettokostnader exklusive jämförelsestörande poster uppgick till 29 670,6 mnkr, vilket är en ökning med 6,3 procent jämfört med 2006. Intäkter från skatter ökade med 6,5 procent jämfört med 2006 och uppgick till 28 367,2 mnkr.

För kommunallagens krav på en ekonomi i balans utgör resultaträkningen underlag för avstämning. Resultatet för 2007, justerat enligt kommunallagens krav, visar att staden uppfyller kravet på en ekonomi i balans.

Resultat	mnkr
Årets resultat	46,0
Jämförelsestörande intäkter	-629,4
Realisationsvinster exploateringsfastigheter	468,3
Jämförelsestörande kostnader exkl. realisationsförluster	121,8
Justerat resultat	6,7

Resultatet för kommunkoncernen – nämnder och aktiebolag

I kommunkoncernen ingår stadens nämnder och aktiebolagsstyrelser. Flertalet aktiebolag ägs av koncernen Stockholms Stadshus AB. Kommunkoncernen uppvisar för år 2007 ett positivt resultat på 6 022,6 mnkr. I resultatet ingår realisationsvinst med drygt 5 700 mnkr för försäljning av aktierna i CentrumKompaniet i Stockholm AB som tidigare var dotterbolag till Stockholm Stadshus AB.

Ekonomi i sammandrag

	2007	2006	2005	2004	2003
Folkmängd 31/12	795 200	782 900	771 000	765 000	761 700
Total kommunal skattesats	30,05	30,35	30,35	30,35	29,70
varav staden	17,78	18,08	18,08	18,08	18,08
Verksamhetens intäkter (mnkr)					
Stockholms stad	8 904	8 424	7 824	7 572	7 266
Kommunkoncernen	18 615	18 320	17 821	17 479	16 666
Verksamhetens kostnader (mnkr)					
Stockholms stad	38 065	35 867	34 529	33 443	32 531
Kommunkoncernen	44 896	44 247	42 086	40 079	39 745
Årets resultat enligt balanskravet					
Stockholms stad	7	132	7	2	11
Kommunkoncernen	6 023	-3 756	-119	-153	-657
Eget kapital (mnkr)					
Stockholms stad	47 708	47 663	46 808	46 921	47 164
Kommunkoncernen	71 751	65 742	69 499	69 628	69 814
Balansomslutning (mnkr)					
Stockholms stad	81 445	86 843	81 599	75 030	76 642
Kommunkoncernen	111 616	107 310	99 117	92 120	93 909

Soliditet (%)					
Stockholms stad	59	55	57	63	62
Kommunkoncernen	64	61	70	76	74

Investeringar, försäljningar och förvärv under året

Stadens nettoinvesteringar uppgick sammanlagt till 3 591,2 mnkr, vilket är en ökning med cirka 38 procent jämfört med år 2006. Investeringsutgifterna uppgick till 3 842,9 mnkr. Utfallet var 100,0 mnkr lägre än budgeterat, vilket främst beror på senarelagda investeringar. Jämfört med år 2006 ökade investeringarna med 874,2 mnkr. Den ökade investeringstakten beror främst på bostadsbyggandet samt ökade idrottsinvesteringar.

Stadens inkomster i samband med investeringarna uppgick till 251,7 mnkr, vilket är 8,9 mnkr lägre än budgeterat.

Avskrivning på anläggningstillgångarna uppgick till 509,8 mnkr, vilket innebär att investeringarna översteg avskrivningarna. Målet är att investeringsvolymen i förhållande till avskrivningarna ska anpassas till en långsiktigt hållbar nivå. Vid beräkningen ska även hänsyn tas till försäljningar, såväl inom kommunkoncernen som externa.

Nämndernas försäljningsinkomster uppgick till 1 290,9 mnkr under året. Fastighetsförsäljningarna medförde netto en realisationsvinst för staden om 591,9 mnkr. Därutöver tillkommer realisationsvinster från försäljningen av sommargårdar om cirka 30 mnkr.

God ekonomisk hushållning

En ekonomi i balans samt en väl fungerande uppföljning och utvärdering av ekonomi och verksamhet är nödvändiga förutsättningar för att staden ska kunna leva upp till kravet på en god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet och prognossäkerhet mäter hur väl staden svarar mot de finansiella mål och resultat som fastställts i budgeten och nämndernas verksamhetsplaner.

Ett resultat som är förenligt med kravet på god ekonomisk hushållning i enlighet med kommunallagens bestämmelser ställer högre krav än enbart balans i ekonomin. I god ekonomisk hushållning betonas balansen mellan tydliga och mätbara finansiella och verksamhetsmässiga mål i styrningen. Finansiella mål uttrycker att ekonomin är en ram för verksamhetens omfattning. De långsiktiga finansiella målen för att staden ska leva upp till kravet på god ekonomisk hushållning anges nedan.

Uppföljning av Stockholm stads finansiella mål:

- Årets ekonomiska resultat är det mål som tydligast sammanfattar det ekonomiska läget. Målet är att stadens ekonomiska resultat enligt balanskravet för år 2007 ska uppgå till 0,1 mnkr. På längre sikt bör staden överväga ett större överskott för att säkra god ekonomisk hushållning. Målet har uppfyllts.

- Måttet stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter och finansnetto kan användas för att mäta hur stor del av driftskostnaderna som finansieras med ändliga resurser. Målet är att andelen av stadens löpande driftskostnader som finansieras med skatteintäkter, finansnetto m.m. inte ska överstiga 100 procent. År 2007 utgjorde verksamhetens nettokostnader 101 procent av skatteintäkter och finansnetto, målet är därmed inte uppfyllt.
- Stadens soliditet ska uppgå till minst 57 procent exklusive pensionsåtaganden och 46 procent inklusive pensionsåtaganden. För år 2007 är det första målet uppfyllt (59 procent) medan soliditeten inklusive pensionsåtaganden inte är uppfyllt (44 procent).
- Andelen investeringar i förhållande till avskrivningar ska anpassas till en långsiktigt hållbar nivå under planperioden. Avskrivningarna täcker 14 procent av nettoinvesteringarna under 2007. Investeringsnivån under 2007 var cirka 1 mdrk högre än vad som är långsiktigt hållbart för stadens ekonomi.
- Målet för verksamheterna är att budgetföljsamheten ska vara 100 procent inklusive resultatenheternas resultat. Budgetföljsamhet och prognossäkerhet mäter hur väl staden svarar mot de finansiella mål och resultat som fastställts i budgeten. Generellt sett har nämnderna god budgetföljsamhet medan måluppfyllelsen varierar. För staden som helhet har målet uppnåtts.

Stockholm stads goda ekonomi bekräftas av att staden har en mycket hög kreditvärdighet s.k. rating. Från december 2007 har Standard & Poor's gett Stockholms stad högsta möjliga betyg för både den korta och långa upplåningen, A-1+ respektive AAA.

Uppföljning av Stockholm stads mål för verksamhetsområdena:

- För att följa upp målen för verksamhetsområdena har nämnderna utvärderat om dessa är uppfyllda. Nämnderna har angett i vilken grad målen har uppnåtts. Stadens samlade bedömning för måluppfyllelsen framgår av bilaga 1. De verksamhetsrelaterade målen för god ekonomisk hushållning får därmed anses vara uppfyllda 2007.

I årsredovisningen finns en mer detaljerad beskrivning av hur staden har arbetat med målen och vad som uppnåtts och genomförts. Även händelser av väsentlig betydelse och viktiga personalförhållanden redovisas.

Uppföljningen av stadens mål har utvecklats under 2007 och utvärderingen av målen förbättras under 2008 genom ett webbaserat uppföljningssystem.

Lagstadgad sjukfrånvaroredovisning 2007

Sjukfrånvaro i % av ordinarie arbetstid	Kvinnor	Män	Totalt
Fördelat per kön	10,2	5,6	9,0 ¹
Åldersgrupp	-29 år	30-49 år	50- år
Fördelat per åldersgrupp	5,1	8,9	10,2

¹ Skillnaden i utfall, jämfört med stadens egen sjukfrånvaroredovisning i medarbetaravsnittet, beror på olika populationer och tidpunkter för mätningarna. Enligt stadens egen sjukfrånvarostatistik var vid årsskiftet den totala sjukfrånvaron 8,3 procent.

Den totala sjukfrånvaroredovisningen enligt lagens krav sjönk ytterligare under 2007, från 9,5 procent till 9,0 procent. Andelen av den totala sjukfrånvaron som varat 60 dagar eller längre var 67,8 procent. Motsvarande siffra för 2006 var 70,1 procent. Redovisningen av stadens arbete inom området arbetsmiljö och hälsa lämnas under rubriken medarbetarna.

Staden ska vara en attraktiv plats för boende, företag och besök

Bostäder

För att nå visionen 2030 om att Stockholm ska bli en stad i världsklass med en befolkning om en miljon invånare måste takten i bostadsbyggandet även fortsättningsvis vara hög. Staden planerar därför för 15 000 nya bostäder under mandatperioden. I city planeras för 1 000 lägenheter. Särskilda insatser görs för fler småhus och radhus. Bebyggelse tillåts på mark som inte är förenad med höga grundkostnader såsom sanering och överdäckning. Staden arbetar med sina interna processer för att få ner kostnaderna och ge en bättre service. Tiden från start till färdig detaljplan ska halveras.

En hög takt i bostadsbyggandet

Bostadsbyggandet har fortsatt i en hög takt, vilket indikerar att stadens mål om 15 000 nya bostäder inom mandatperioden kommer att nås. Under året färdigställdes 3 569 lägenheter. Antalet påbörjade lägenheter uppgick till 2 920. Det är en minskning jämfört med föregående år. Förändringarna i det statliga bidragssystemet för bostadsproduktion som trädde i kraft 2007 medförde att lägenheter som sannolikt skulle ha påbörjats under 2007 tidigare lades till november och december 2006. Markanvisningar omfattande cirka 3 000 lägenheter tilldelades under 2007, vilket är 400 fler än förra året.

Bostadsplaner med byggrätter för 3 270 lägenheter har fastställts under 2007. Planer för 131 nya småhus har antagits, vilket är i nivå med senare års småhusbyggande.

Ett intensivt arbete pågår för att tillskapa bostäder i city bland annat inom ramen för projektet ”Tre torg”, som är förnyelsen av områdena kring Sergels torg, Brunkebergstorg och Gustav Adolfs torg.

Ett varierat bostadsbyggande

Huvuddelen av bostadstillskottet i innerstaden sker de närmaste åren inom de två stora stadsutvecklingsområdena nordvästra Kungsholmen och hamnområdet Hjorthagen-

Värtan. Projekten omfattar förädling av mark som tidigare har använts för hamn, industri och trafikleder. Fortsatt utbyggnad av Hammarby Sjöstad sker framförallt i den nordöstra delen mot Nacka. Cirka hälften av dessa planerade 10 000 lägenheter påbörjas under den närmaste tioårsperioden.

I ytterstaden planeras för kompletteringsbebyggelse på många platser. Där provas möjligheten att bygga på mark som inte medför stora grundkostnader för exempelvis sanering av marken. Under 2007 har bland annat arbetet med en helt ny stadsdel på Årstafältet påbörjats. Årstafältet beräknas kunna inrymma 3 000 - 4 000 lägenheter. Inom Årstadal-Liljeholmstorget planeras för drygt 4 000 lägenheter. Av dessa har 1 200 redan färdigställts. I den första etappen av Årstadalsutbyggnaden kommer fyra 21-våningshus längs kajpromenaden att byggas med start 2008. Andra större projekt som kan nämnas är Telefonplan, Axelsberg-Örnsberg och Gyllene Ratten i Fruängen.

Ett stort antal småhusprojekt har planerats. I Kärrtorp och Skarpnäck har ett tiotal radhusprojekt tagit form. I Stora Sköndal har den första etappen av en stadsdel med småhus i trädgårdsstadens anda förts fram till utställning. Vid Ulvsunda slott har planering inletts för ett trädgårdsinspirerat radhusområde.

Flera projekt pågår som huvudsakligen utgör komplettering av befintlig bebyggelse genom utnyttjande av exempelvis parkeringsytor och garage. Bland dessa kan nämnas kvarteret Persikan på östra Södermalm och Smedsbacken på Gärdet.

Effektivisering av planprocessen och ökad byggkonkurrens

Den genomsnittliga handläggningstiden för samtliga planer sänktes från 17 till 13 månader, vilket är en minskning med nära 25 procent. Ungefär hälften av alla detaljplaner handlades med enkelt förfarande att jämföras med en tredjedel år 2006.

Flera aktörer som har provat olika metoder för att pressa produktionskostnader och som tidigare inte varit representerade inom staden har anvisats mark. Fler bolag på marknaden innebär ökad konkurrens och på sikt handlar det om att påverka stockholmsmarknaden så att byggföretagen ställer om sina produktionsmetoder för att sänka boendekostnaderna.

Bostadsbestånd och bostadsbyggande	2007	2006	2005	2004	2003
Ökning av totalt bostadsbestånd ¹	3 569	4 194	1 693	1 684	2 715
Påbörjade nya lägenheter ²	2 920	8 431 ³	3 639	3 594	1 112

¹ Färdigställda nybyggnader, exklusive ombyggda lägenheter.

² Enligt SCB:s definition som utgår från gjutning av källargolv eller bottenplatta.

³ Varav 5 428 påbörjades under november – december, vilket förklaras av förändringarna i det statliga bidragssystemet från och med 2007.

Trafik och infrastruktur

Målet har varit att öka framkomligheten i staden och i regionen. Framkomlighet och trafiksäkerhet har varit vägledande för trafikplaneringen, gatumiljöarbetet och parker-

ingsfrågorna. Vägunderhållet har förbättrats för att bevara befintliga anläggningar samt trygga framkomlighet och en god stadsmiljö.

Förbättrad framkomlighet

Under året har ett nytt avtal för Bromma flygplats tecknats mellan staden och Luftfartsverket. Avtalet innebär att flygtrafiken blir kvar till 2038, vilket möjliggör långsiktiga investeringar i bland annat miljöförbättrande åtgärder vid flygplatsen.

Arbetet för att öka framkomligheten för trafikanter i staden har ytterligare intensifierats under året, i form av nyinvesteringar och förbättring av nuvarande trafiksystem. En stor del av de pågående och planerade projekten tar mycket lång tid att genomföra, men kommer på sikt att medföra mycket positiva effekter för framkomligheten både i staden och i regionen.

Som exempel på åtgärder som genomförts under året för att öka framkomligheten kan nämnas trimning av trafiksignalsystem, förändringar av ett antal gaturegleringar samt försök med att öppna tidigare stängda körvägar i innerstaden. Staden har också ökat samarbetet med andra aktörer till exempel Vägverket Region Stockholm, Banverket och SL. Samplaneringen inför kommande större infrastrukturprojekt ställer stora krav på väl fungerande omledningsstråk och omfattande informationsinsatser.

På längre sikt planeras en rad stora infrastrukturprojekt, både spår och vägar. Staden har under året medverkat i planeringen av och förberedelsen inför ett antal angelägna projekt, bland annat Citybanan, Slussen, Danvikslösen med tvärbana Ost, Förbifart Stockholm, tvärbana Norr, Mälarbanan samt en östlig förbindelse.

Staden har under året deltagit i den av staten ledda förhandlingen om en samlad trafiklösning för regionen. I uppgörelsen konstaterades att Förbifart Stockholm och Citybanan är grundläggande för att lösa trafikproblemen i regionen. Staden bidrar med egna medel för att planering av Förbifart Stockholm kan starta så snart som möjligt.

Förbättrat underhåll och upprustning av befintliga anläggningar

För att förbättra det eftersatta underhållet av vägar och anläggningar har staden avsatt extra medel, 165,0 mnkr, under åren 2007 och 2008. Drift- och underhållsåtgärderna bevarar anläggningens funktion och medför förbättrad trafiksäkerhet, tillgänglighet, trygghet samt en snyggare och mer funktionell stad.

I staden genomförs också en rad åtgärder för att rusta upp befintliga anläggningar. Under året har arbetet fortsatt med upprustning av Nord/sydaxeln, sträckningen från Norra Länken till Nynäsvägen. För att inte orsaka för stora trafikstörningar genomförs arbetena etappvis under flera år. Ett annat stort pågående projekt är upprustningen av Slussen, som idag både har brister i funktion, säkerhet och miljö. Slussens förmåga att reglera Mälarens vattennivå behöver också förbättras. Under hösten 2007 hölls programsamråd om den framtida utformningen av Slussen, den slutgiltiga utformningen arbetas vidare med under 2008. Förberedande arbeten beräknas kunna påbörjas under 2010 medan byggnadsarbetena i huvudsak beräknas pågå under 2012-2018. En omfat-

tande renovering har påbörjats av Norrbro, mellan slottet och Gustav Adolfs torg, som kommer att vara stängd för trafik under de två år som renoveringen är beräknad till.

Satsning på trafikinformation

Kvalitativt god trafikinformation är viktig i arbetet för framkomligheten. En samlokalisering har skett av trafikkontorets driftcentral med Vägverkets Trafik Stockholm. Detta ger goda möjligheter att förkorta informationsvägarna då felanmälningar har påverkan på framkomligheten.

En central källa för stadens trafikinformation är webbplatsen trafiken.nu som ger trafikanter och media en samlad och aktuell bild av stockholmstrafiken. Trafiken.nu är ett samarbete mellan staden, Vägverket och SL. Under året har en omfattande revidering av webbplatsen inletts för att öka användarvänligheten.

Belysning för ökad säkerhet och trygghet

För att öka trafiksäkerheten har en rad belysningsåtgärder genomförts. Exempel är extra belysning vid övergångsställen och belysning som ska styra gångtrafikanter vägval över gatan.

Trygghetssatsningar har genomförts främst i innerstadens parker och utsatta stadsmiljöer samt i ytterstaden längs gång- och cykelvägar. Föråldrade belysningsanläggningar på gator och torg har byggts om. Energisparande åtgärder har vidtagits genom byte av gatubelysningsarmaturer till nya ljuskällor, vilket ger energibesparing och bättre ljuskvalitet. Även arbeten för förskönande belysning, såsom fasadbelysning, har utförts.

Tillgänglighetsarbetet fortsätter

Den fysiska tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning har ytterligare förbättrats under året. I projektet Värdig Entré samarbetar staden med Statens Fastighetsverk och European Institute for Design and Disability. Arbetet med att ta fram ett navigationshjälpmedel för bl. a synskadade personer har fortsatt.

Samlokalisering för ökad säkerhet

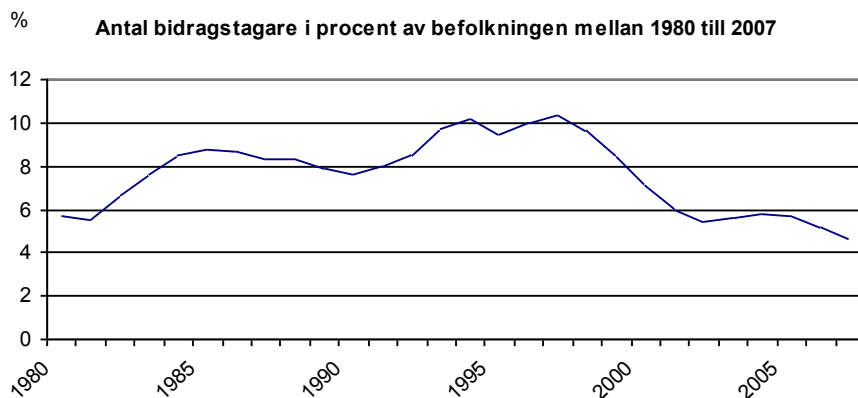
Under 2007 har beslut fattats om en gemensam larm- och ledningsfunktion för Stockholms stad, Brandkåren Attunda och Södra Roslagens brandförsvarsförbund, vilken för närvarande är lokaliserad i Täby. Räddningscentralen i Stockholm ska byggas om till en samverkanscentral för ännu fler aktörer. Trafik Stockholm, Stockholms hamnar samt länsstyrelsens och stadens krisledningsorganisationer har visat intresse för samlokalisering. Möjligheten att bilda ett gemensamt kommunalförbund mellan 17 kommuner i Stockholms län inom områdena skydd mot olyckor och krishantering har utretts under året. Beslut kommer att fattas under 2008.

Ekonomiskt bistånd

Målet har varit att alla som är beroende av ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet ska garanteras insats inom fem dagar. Dessutom ska förvärvsfrekvensen öka, arbetslösheten bland ungdomar ska minska och andelen som arbetar inom privat sektor ska öka.

Lägsta antalet bidragstagare sedan 1982

Antalet biståndstagare i förhållande till befolkningen var 4,7 procent år 2007, vilket är den lägsta nivån som observerats i staden sedan 1982. Orsaken är främst en fortsatt god arbetsmarknad men också stadens aktiva och målmedvetna arbete med denna grupp. Det genomsnittliga antalet vuxna personer med ekonomiskt bistånd har minskat från december år 2006 då det var cirka 13 600 personer till 12 000 personer i december 2007. Därmed har antalet vuxna personer med ekonomiskt bistånd minskat med 1 600 personer under året.

Lägre kostnader för ekonomiskt bistånd

I genomsnitt fick 12 900 vuxna personer ekonomiskt bistånd varje månad under året. Det är en minskning med drygt 11 procent jämfört med år 2006. Kostnaden för utbetalt ekonomiskt bistånd inklusive bistånd till hemlösa var 897,8 mnkr under året. Detta är en minskning med 127,4 mnkr jämfört med år 2006. I jämförelse med år 1999 har kostnaderna minskat med 398,5 mnkr.

Antalet personer med arbete har ökat

Den öppna arbetslösheten har enligt arbetsmarknadsverket och Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökning 2007 minskat påtagligt och omfattade 14 600 personer vilket motsvarar 3,3 procent av arbetskraften. Det är 3 601 personer färre än 2006. Om personer som är sysselsatta i arbetsmarknadspolitiska program med aktivitetsstöd räknas med var antalet arbetslösa 4,1 procent, vilket är en minskning med 1,8 procent jämfört med år 2006. Att förvärvsfrekvensen har ökat under året beror dels på en fortsatt god konjunktur inom arbetsmarknaden, men också på aktiva insatser.

Insatser inom fem dagar

Målet att alla som är beroende av ekonomiskt bistånd, på grund av arbetslöshet, ska få insatser i form av en individuell handlingsplan inom fem dagar, har uppnåtts. Personer som står långt från arbetsmarknaden har erbjudits insatser som exempel arbetsträning, utredning av arbetsförmågan eller motiverande samtal.

Samarbete med andra myndigheter och företag

För att minska behovet av ekonomiskt bistånd har stadsdelsnämnderna samarbetat med varandra och tagit fram lokala samverkansavtal med bland annat försäkringskassan, arbetsförmedlingen och Stockholms läns landsting. Rekryteringsmässor har anordnats där privata företag har deltagit. Staden har samarbetat med olika företagarföreningar och därigenom kunna erbjuda praktikplatser.

Jobbtorg

Ett omfattande arbete har bedrivits för att starta jobbtorg till 2008. Totalt har fem jobbtorg med två filialer iordningställts. Syftet är att förstärka stadens insatser för att fler arbetslösa ska komma ut i arbete och därmed minska stadens kostnader för ekonomiskt bistånd. Arbetsforum Sydost (AFSO) med fleras goda arbete har nu inarbetats och tagits tillvara i jobbtorg, vars målgrupp är personer med ekonomiskt bistånd och arbetsföra flyktingar.

Kultur

Det övergripande målet har varit att ett rikt, varierat och levande kulturliv ska finnas tillgängligt för stadens invånare. Frihet, kvalitet, mångfald och tillgänglighet ska genomsyra kulturområdet. Stadens kulturarv ska vårdas, värnas och göras tillgängligt för fler människor. Målet har även varit att det lokala kulturutbudet i staden ska stärkas och utökas för att öka tillgängligheten till kulturen samt att alla barn och ungdomar i staden ska ges möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur.

Nationaldagsfirandet den 6 juni

Dagen firades på elva platser i staden med ett varierat familjeprogram och med en publiksiffra på omkring 100 000 personer. I Stadshuset genomfördes den traditionella medborgarskapsceremonin och utdelningen av Nelson Mandelapriset.

Ung08-festival

Ung08-festivalen med centrum i Kungsträdgården och på Sergels torg, slog publikrekord med cirka 165 000 deltagare vid 200 programpunkter. Projektet "Pre-summer tour 2007" genomfördes i Kista, Skarpnäck, Vällingby och Rinkeby för att nå ungdomar i deras närområde med självproducerade aktiviteter. Ung08 fick uppdraget från Europeiska rymdstyrelsen att ansvara för astronaut Christer Fuglesangs besök i Stockholm.

Stockholms Kulturfestival

Festivalen genomfördes i augusti och lockade omkring 300 000 besökare med cirka 600 programtillfällen på 30-talet scener och platser. Festivalen genomfördes tack vare ett samarbete mellan kulturinstitutioner, organisationer och nämnder. De medverkande artisterna kom från ett 50-tal länder. Festivalen mottogs positivt av stockholmarna och besökande turister. Utrednings- och statistikkontors publikundersökning visar på en stor uppskattning där cirka 70 procent var nöjda eller mycket nöjda med arrangemangen, endast 1 procent var negativa.

Stadens kulturarv

Stockholms stadsmuseum och Medeltidsmuseet har även under 2007 haft fri entré med besökstal på drygt 308 000, vilket nästan ligger på 2006 års höga nivå. På stadsmuseet har antalet besökare i åldern 13 - 24 år nästan fördubblats. Stadsmuseet blev framröstat som bäst i staden 2007 i kategorin museer/gallerier på www.alltomstockholm.se. Till följd av renoveringen av Norrbro flyttade Medeltidsmuseet till tillfälliga lokaler i Kulturhuset och har därigenom mött nya kategorier av besökare.

Målet om att öka tillgängligheten till stadsarkivet har uppfyllts. Intresset för historia har ökat och den publika verksamheten har utvecklats. Genom digitalisering ökar tillgängligheten till arkiven ytterligare och detta underlättar och uppmuntrar till ett ökat användande av kulturarvet.

Skogskyrkogården, stadens världsarv

Skogskyrkogården finns med på UNESCO:s världsarvslista. Den publika visningsverksamheten lades våren 2007 in i Stockholms stadsmuseums stadsvandringsprogram, som över 3 600 personer har deltagit i. Under året har Visitors Center i Tallumpaviljongen utvecklats till en kunskapsplats och ett servicecenter med omkring 7 000 besökare.

Kulturskolan

Stockholms kulturskola utsågs av Svenska Musikrådet till Årets Kulturskola 2007. Kulturskolan har erbjudit ett rikt och varierat utbud till barn och ungdomar med stora möjligheter att delta och utveckla sitt eget skapande. Målet att antalet elever ska öka och att vikt ska läggas vid musikundervisningen har uppfyllts. Ämnesundervisningen ökade något till totalt 14 542 deltagare och även musikundervisningen visade en liten ökning jämfört med föregående år.

Biblioteken

Stadsbiblioteken har ökat öppettiderna. Antalet öppethållandetimmar ökade till drygt 63 000 timmar, en ökning med 2,8 procent jämfört med föregående år, vilket gav en omedelbar effekt i ökat antal besök. Under året hade stadsbiblioteken cirka 4 875 000 besök, vilket är en ökning med 2,5 procent.

Stadens förskolor, skolor och bibliotek samverkar för att stärka läs- och språkutvecklingen. Staden och Författarcentrum Öst bedriver satsningen Läsning Pågår som erbjuder elever i skolår 5 och 8 subventionerade författarbesök.

En enig jury valde Delphinium till vinnare i den internationella arkitekttävlingen om en tillbyggnad av Stadsbiblioteket vid Odenplan. Förslaget är ritat av Architect Dipl.Ing. Heike Hanada, Laboratory of Art and Architecture, Tyskland. Juryn menar att det är ett skickligt utfört förslag, känsligt, klart och med kvalitet som en ny ikon.

Lokalt kulturutbud

Stadsdelsnämnderna har i samverkan med det lokala kultur- och föreningslivet medverkat till många kulturaktiviteter. Barn, ungdomar, vuxna och äldre har fått möjlighet att uppleva och själva delta i olika kulturformer. I Vasaparken har Astrid Lindgrens 100-årsdag uppmärksammats med sagovandring och teater.

Parkleken i Stockholm firade 70-årsjubileum. I Rålambshovsparkens parklek uppträdde ett rockband med budskap mot rökning och droger och för kamratskap. Inom ramen för parklekens år har parklekarna i Farsta haft historiska temaveckor. Barnen har lekt lekar från förr och gamla fotografier från bostadsområde och park har sammanställts till en utställning.

Antal besök/deltagare	2007	2006	2005
Stadsbiblioteken	6 765 353 ¹	6 350 638 ¹	5 617 954 ¹
Kulturhuset	1 540 713	1 542 758	1 296 911
Kulturskolan	25 656	39 634 ²	31 243
Stockholms stadsmuseum	228 276	233 029	151 126
Medeltidsmuseet	79 820 ³	121 139	59 536
Liljevalchs konsthall	63 131	86 552	88 501

¹ Av antalet besökare hänförs år 2005 cirka 1 200 000, år 2006 cirka 1 600 000 och år 2007 cirka 1 900 000 till besök via Internet.

² Inklusivt projektet Attack 10 000 som hade 11 900 deltagare.

³ Medeltidsmuseet flyttade den 15 juni 2007 till tillfälliga lokaler i Kulturhuset.

Idrott och hälsa

Målet har varit att ha många och varierade möjligheter till idrott i staden samt att alla stockholmare ska ha möjlighet att utöva idrott. Fokus har lagts på barn och unga och målet har varit att investeringar och stöd fördelas jämt mellan flickor och pojkar. Stadens arbete för att skapa moderna idrottsanläggningar för såväl elitidrott som spontanidrott har fortsatt, liksom satsningar på nya och bättre anläggningar och ett ökat utnyttjande av de befintliga anläggningarna. Målet har varit att alla möjligheter till energieffektivisering i stadens anläggningar tillvaratas samt där det är möjligt, i högre grad nyttja alternativa energikällor.

Fler och bättre idrottsanläggningar

Under 2007 har sex nya konstgräsplaner tagits i drift. På flera av dessa anläggningar har bland annat installerats nya belysningsanläggningar. Den nya konstgräs fotbollsplanen på Skarpnäcks sportfält är byggd för att den även ska kunna användas för amerikansk fotboll och i anslutning till konstgräsplanen har en yta för hundsport iordningställts.

En genomgripande upprustning och modernisering av Grimsta IP har genomförts i samband med att IF Brommapojkarna kvalificerade sig för allsvenskt fotbollsspel 2007.

Under året har arbetet med bland annat överbyggnaden av Zinkensdamms IP slutförts, liksom upprustning av vattenrening och ventilation i Husbybadet. Dessutom har ett nytt kassa- och entrésystem införts i samtliga simhallar.

Planeringen för nya arenalösningar för elitfotbollen har fortsatt.

Ökat utnyttjande av befintliga anläggningar

Nyttjandet av stadens idrottsanläggningar är i genomsnitt högt. För exempelvis stora hallar var nyttjandegraden, bokad tid av bokningsbar tid, 82 procent under 2007. Staden har tillsammans med specialdistriktsidrottsförbunden de senaste åren arbetat med att matchblocken på helgerna effektiviseras för att kunna ge utrymme för föreningar och allmänhet att lättare kunna hitta lediga återkommande tider. De förbättrade möjligheterna att på internet söka och boka lediga tider har gjort att anläggningarna kunnat användas i högre utsträckning.

Satsning på barns och ungas idrottande och jämställt idrottande

En viktig del i arbetet med att öka barns och ungas idrottande är att erbjuda idrottsrörelsen och skolan god tillgång till idrottsanläggningar. Ett viktigt stöd till idrottsrörelsen är också nolltaxa för organiserad barn- och ungdomsverksamhet under de olika idrotternas normala säsong.

För att nå ett jämställt idrottande satsar staden bland annat på att bygga fler stora idrottshallar och att anpassa sim- och idrottshallarna efter olika idrotters behov, exempelvis med en specialsatsning för gymnastiken i Enskedehallen. De senaste årens satsning på flera konstgräsplaner har inneburit ett mer jämställt idrottande. Flickfotboll är till antalet deltagare den största tjejidrotten. Arbetet med att upprusta och modernisera stadens ridanläggningar har fortsatt.

Satsning på spontanidrott

Två nya så kallade kulanläggningar, som är mindre och inramade idrotts- och lek-tytor med konstgräs, målburar och basketkorgar, har tillkommit under året. Det har visat sig att de nya konstgräsplaner som byggts i staden inspirerar till ett stort spontant idrottande. Några hallar har också prövat att hålla öppet för spontant idrottande, bland annat Skärholmens sim- och idrottshall. Det är främst ungdomar som inte är aktiva i en idrottsförening som har provat på olika idrotter.

Idrott och motion för alla

Tillgänglighetsanpassningen av stadens anläggningar har fortsatt. Under året har åtgärder i huvudsak genomförts i Beckomberga sim- och idrottshall. Andra åtgärder är bland annat montering av slagdörrsöppnare på Eriksdalsbadet, handikappanpassning av toaletter och duschar i Thorildshallen och tillgänglighetsanpassning av entrévägen till ishallen vid Farsta IP.

Trygga och säkra motionsspår

Under året har ett omfattande arbete genomförts för att skid- och motionsspår ska upplevas som mer trygga. I första hand har elljusspår utrustats med ny belysning. I Ågesta har motionsslingorna setts över och sly rensats runt spåren. Speciell koncentration har lagts utmed 1 km-spåret för att löpare under hela rundan ska ha fri sikt till parkeringsplatsen. Nya informationsskyltar samt spårmarkning i kombination med nytt belyst friluftsgym ska också bidra till att fler människor vill vistas i närområdet. Hel-lasgårdens 5 km-spår har preparerats med nytt underlag för att jämna till stora hål och därmed minska skaderisken.

Energieffektiva anläggningar

Idrottsanläggningar medför hög energianvändning och därmed också höga energikostnader. Under året har energiutredningar tagits fram och därefter har dessa omsatts i åtgärder och underhålls- och investeringsplaner för att minska energiförbrukningen och därmed sänka kostnaderna. Energiutredningar har genomförts för bland annat Åkeshovs sim- och idrottshall, Stora Mossens IP och Högdalens sim- och idrottshall.

En solcellsanläggning har installerats på Åkeshovs sim- och idrottshall och en förstudie avseende solceller på Eriksdalsbadet har tagits fram.

Integration

Stadens mål är att integrationen ska öka. Jobb, en väl fungerande skola och goda språkkunskaper i svenska är förutsättningar för integration. Ett eget arbete och möjlighet till självförsörjning är viktiga förutsättningar för ett självständigt liv. Därför har målet varit att andelen nyanlända flyktingar som har arbete inom introduktionsperioden ska öka jämfört med år 2006. Andelen invandrare som har praktik och arbete kombinerat med svenskundervisning ska också öka.

2 200 flyktingar

Under året har cirka 2 200 flyktingar fått uppehållstillstånd och bosatt sig i Stockholms stad. Det är 700 färre än 2006 och betydligt färre än vad som prognostiserats för året.

Arbete inom introduktionsperioden

Efter de första åtta månaderna 2007 var andelen flyktingar som var självförsörjande efter introduktionsperioden 50 procent. Siffran sjönk dock till 43 procent för helåret, vilket är 3 procent lägre än 2006. Däremot har det faktiska antalet flyktingar som fått arbete inom introduktionsperioden ökat med 265 personer, från 235 år 2006 till 500 personer år 2007. Under 2008 startar de stadsgemensamma Jobbtorgen, för vilka ett av huvudmålen är att få arbetsföra flyktingar i arbete. Ett samarbete mellan kommunerna i länet har även syftat till att få andelen arbetsföra flyktingar i arbete. Bland annat arbetar de nord-östra kommunerna, under Täby kommuns ledning, för att erbjuda flyktingar från Stockholm praktikplatser under år 2008. Staden har arbetat med särskilda introduktionsplaner för barn, ungdomar, personer med funktionsnedsättning och äldre genom att utveckla samarbetsformerna mellan socialtjänsten och berörda verksamhetsområden.

Regionalt och lokalt samarbete nyckeln till integration

För att uppnå målet om att nyanlända flyktingar ska ha ett arbete inom introduktionsperioden och komma in i samhället behövs ett bra regionalt och lokalt samarbete. Exempel på detta är att länsstyrelsen i Stockholms län under året har startat en samrådsgrupp med fem kommuner, Länsarbetsnämnden, Stockholms läns landsting, försäkringskassan, kommunförbundet Stockholms län och Migrationsverket. Gruppens arbete ska resultera i ett samverkansavtal samt ett antal projekt för att förbättra flyktigmottagningen i regionen.

Kommunfullmäktige har beslutat att godkänna ett lokalt utvecklingsavtal mellan staten och Stockholms stad. I avtalet uttrycks statens och stadens gemensamma avsikt att under 2007 verka för ett långsiktigt lokalt utvecklingsarbete i stadsdelarna Husby, Rinkeby, Rågsved, Skärholmen samt Tensta. Dessutom deltar staden i projektet Försöksverksamhet (FNI) som är ett samarbetsprojekt mellan Länsarbetsnämnden och fyra grannkommuner som syftar till heldagsaktiviteter för flyktingar. Privata initiativ har också bidragit med insatser. Staden har även anordnat rekryteringsmässor där privata företag deltagit.

Samarbetet inom staden har ökat bland annat genom att flera av stadens stadsdelsnämnder har gått samman om en gemensam flyktigmottagning och introduktion. Staden har arbetat aktivt för att erbjuda bra svenskundervisning för invandrare, vuxenutbildning och yrkesinriktade program. Under året har ett sammanhållet it-baserat uppföljningssystem för flykting- och arbetsmarknadsinsatser införts.

Nelson Mandela-priset

Stockholms stad delar varje år ut Nelson Mandela-priset för insatser inom föreningslivet, näringslivet eller kulturlivet, vilka leder till att Stockholm blir en mer öppen och integrerad stad. Årets pristagare var Kwamena Turkson, ordförande i boxningsklubben Rinkeby som fick priset för sitt engagemang att få in fler flickor i föreningen, där demokrati och integration går som en röd tråd genom verksamheten.

Järvafältet ska bli en attraktiv del av staden

Järvalyftet som inleddes efter valet 2006 är en långsiktig satsning i stadsdelarna Tensta, Spånga, Rinkeby och Kista för en hållbar social och ekonomisk utveckling. Järvalyftet ska häva utanförskapet och bejaka integrationen för de boende i Järvaområdet. Områdets attraktionskraft ska öka genom satsningar på nya bostäder, varierade upplåtelseformer, trygghetsfrågor, arbetsmarknads- och sysselsättningsfrågor, näringsliv och utbildning. Till exempel planerar AB Svenska Bostäder att i Husby rusta upp fler bostadshusen och komplettera med nya radhus. Höghusen i Akalla kommer att rustas upp och gårdarna ska göras mer trygga. Staden samarbetar också med polisen, Storstockholms Lokaltrafik och privata fastighetsägare för att bidra till att Järvafältet ska bli en trygg och attraktiv del av staden.

Valfriheten ska öka

Målet har varit att skapa förutsättningar för att ge medborgarna så stor valfrihet som möjligt. Inom flera av de verksamheter som berör medborgarna allra mest ska system

för att underlätta valfriheten införas. Staden ska skapa förutsättningar för fler företag genom att konkurrensutsätta sådan verksamhet som inte är myndighetsutövning, bedriva ett professionellt upphandlingsarbete och avknoppa verksamheter som personalen vill driva i egen regi.

Valfrihetssystem

Inom flera verksamheter finns sedan många år valfrihet såsom skola, förskola och hemtjänst. Arbetet har under året inriktats på att utreda vilka ytterligare verksamheter som kan erbjudas genom valfrihetssystem. Beslut har fattats om att införa valfrihet inom vård- och omsorgsboenden för äldre den 1 juli 2008. Valfriheten innebär att alla äldre som får ett biståndsbeslut om vård- och omsorgsboende kan välja bland alla boenden som drivs av staden själv eller de som staden har avtal med. Valet begränsas inte till en viss stadsdel utan gäller i hela Stockholms stad samt vård- och omsorgsboenden i Stockholms län som staden har avtal med. Riktlinjer för köhantering till vård- och omsorgsboenden har tagits fram och ett köhanteringssystem kommer att utvecklas.

För att tydliggöra valfriheten och underlätta valet för föräldrar som söker plats i förskola har nya intagningsregler utarbetats. Kommunfullmäktige har fattat beslut om reglerna och ett nytt köhanteringssystem ska utvecklas. Systemet och reglerna kommer att införas 2008. Den nya webbportalen gör det möjligt för föräldrar att söka information om barnomsorg, jämföra alternativ, anmäla barnet till önskad verksamhet och följa sin plats i kön. För att öka föräldrarnas valfrihet utreds utformning av vårdnadsbidrag som införs i Stockholm den 1 juli 2008.

Staden har påbörjat ett arbete med att öka valfriheten för personer som har funktionsnedsättningar för boende, stöd, service och daglig verksamhet.

Upphandling

I enlighet med de av kommunfullmäktige beslutade policys för upphandling, konkurrens och valfrihet, ska all verksamhet som inte är myndighetsutövning eller strategiska ledningsfunktioner upphandlas i konkurrens eller erbjudas brukarna genom valfrihetssystem.

Konkurrensutsättningen följer i stort beslutade planer. Vissa upphandlingar tidigare läggs på grund av intresse för avknoppning medan andra upphandlingar har avbrutits eller har omprioriterats med anledning av central entreprenadupphandling.

Staden har på olika sätt fört dialog med företag och organisationer i syfte att ta reda på vad Stockholms stad kan göra för att underlätta företagandet. I upphandlingar som genomförts har åtgärder föreslagits för att underlätta för mindre och för nybildade företag att delta i upphandlingar. Staden har bland annat genom utbildningar försökt stödja nämnderna i deras upphandlingar.

Andelen upphandlad verksamhet 2007 var 24,5 procent av de totala verksamhetskostnaderna. Motsvarande år 2006 var andelen 23,2 procent.

Avknoppning

Stockholms stad vill skapa förutsättningar för fler företag att etablera sig inom vård, skola och omsorg och därmed öka möjligheten för stockholmaren att välja den utförare som stämmer med det speciella önskemålet.

Ett sätt att stimulera till fler företag med olika inriktningar är att ge stadens egen personal en möjlighet att knoppa av den verksamhet de arbetar i eller ansvarar för och driva den som eget företag.

Staden har informerat medarbetarna om möjligheten till avknoppning och det stöd som kan erbjudas. Information har lämnats till stadens förvaltningar kring regelverket för avknoppning och nätverk med kontaktpersoner för avknoppning har etablerats. Seminarier och utbildningar för intresserade medarbetare har genomförts som exempelvis kurser i affärsjuridik, arbetsrätt, företagsekonomi och att starta eget. Även om året har präglats av information och utbildning har redan ett antal beslut om avknoppningar fattats. Totalt har 1 075 informations- och fördjupningsseminarier genomförts. Staden har hållit 64 kurser och 79 seminarier i att starta eget.

Ett informationsverktyg på intranätet är framtaget för de medarbetare som vill veta mer om hur en avknoppning går till och vad som är viktigt att tänka på. Under våren hölls också ett mycket uppskattat seminarium där medarbetare som tidigare knoppat av sin verksamhet berättade om hur det hade gått till. Vid två tillfällen inbjöds också representanter från arbetsgivareföreningar samt olika myndigheter och företag som på olika sätt stödjer nyföretagande.

Under året har sju avknoppningar skett inom förskolan och två avknoppningar inom övrig verksamhet, Stockholms stads miljödiplomering och Elev-skrivbordet.

E-tjänster

Under året har arbete påbörjats med införande av e-tjänster och kontaktcenter som beräknas ske under 2008. Servicen till stadens invånare ska bli bättre, bland annat med hjälp av e-tjänster som ska göra kontakten med stadens verksamheter enklare. Invånarna ska ha möjligheten att välja när, hur och var de vill kontakta staden.

Kontaktcenter i staden ska kommunicera med invånare, företagare och andra intressenter på deras villkor. Huvudsakligen via telefon, vilket fortfarande är den klart största kommunikationskanalen, men även via andra kanaler såsom e-tjänster, e-post, sms. Kontaktcenter ska inom olika verksamhetsområden som exempelvis äldreomsorg, förskola och miljö ta hand om och lösa ärende direkt vid första kontakten istället för att koppla vidare längre in i organisationen. Kontaktcenter ökar tillgängligheten och medför att handläggarna avlastas. Kontaktcenter har genomförts som försök i Bromma och Hässelby/Vällingby sedan 2005 och visar att flertalet frågor som invånarna ställer är frågor som kan besvaras av ett kontaktcenter och inte måste hanteras av en specifik handläggare.

Skola för kunskap

Förskoleverksamhet och grundskola

Stockholms barn och ungdomar ska erbjudas Sveriges bästa förskola och skola. Målet har varit att ha ett brett urval av verksamheter, inriktningar och fristående alternativ där kunskap, omsorg och lärande står i fokus. Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap.

Huvuddelen av verksamheten bedrivs i kommunal regi. Inom förskolan drivs ungefär en tredjedel av verksamheten i enskild regi och inom grundskolan är det ungefär en femtedel av verksamheten som är fristående skolor.

Barnomsorgsgarantin skapar tryck på förskolan

Under hösten 2007 klarade Stockholm för första gången, sedan mätningarna påbörjades 2003, att upprätthålla barnomsorgsgarantin i hela staden. Barnomsorgsgarantin ger alla barn rätt till förskoleplats senast tre månader efter att föräldrarna lämnat in sin ansökan. Under våren fick 17 barn vänta ytterligare en månad på förskoleplats. En fortsatt stor barnökning har skapat ett kraftigt tryck på en fortsatt utbyggnad av förskolan. Det genomsnittliga antalet barn med barnomsorg ökade med 2 482 barn mellan 2006 och 2007. Under 2007 öppnade cirka nya 130 avdelningar, vilket innebär att det i genomsnitt öppnades en ny avdelning varannan arbetsdag. Den kraftiga utbyggnaden fortsätter även under 2008.

Brist på förskollärare

Det råder en fortsatt brist på förskollärare, vilket har inneburit rekryteringssvårigheter i takt med den kraftiga utbyggnaden av förskolan. Andelen förskollärare är trots detta fortfarande omkring 39 procent, dock är det fler förskollärare anställda 2007 än 2006. Målsättningen är att andelen förskollärare ska öka.

Fler väljer fristående skolor

Hösten 2007 var det 20,4 procent av eleverna som gick i fristående grundskolor. Detta tillsammans med en minskning av antalet elever innebär att den kommunala grundskoleverksamheten måste anpassas efter efterfrågan. Det är viktigt att det sker en samordning mellan för-, grund- och gymnasieskola för att effektivisera lokalutnyttjandet.

Utveckling av grundskolan

Under året har en satsning på läsning i lågstadiet inletts och samtliga kommunala skolor arbetar med läsutvecklingsscheman. Läsutvecklingen kommer att kunna följas på Stockholms skolwebb, som ska fungera som en naturlig informationsplats för föräldrar och elever. Alla föräldrar erbjuds skriftlig information om elevernas kunskaps- och sociala utveckling från första klass. Under hösten arbetade 420 pedagoger med olika teman inom naturvetenskap och teknik för alla. Temaarbetet har omfattat cirka 10 000 elever och kommer att fortsätta under 2008.

Plan mot mobbning

Under 2007 har en stadsövergripande policy mot mobbning och en plan för hur lärare och skolläda­re kan komma tillrätta med elever som kränker andra elever tagits fram. Även riktlinjer har tagits fram som ett stöd för skolornas arbete. Utgångspunkten är skolans värdegrund och de delar som ingår är diskriminering, mobbning och annan kränkande behandling, ordningsregler, möjliga disciplinära åtgärder, arbetsmiljö och säkerhet, rektors möjlighet till stöd och samverkan samt anmälan till socialtjänst och polis.

Elevernas förmåga och behov i fokus

Särskolan ska vara anpassad efter elevernas förmåga och behov av utmaningar. Under året har en genomlysning av särskolan påbörjats för att kartlägga verksamheten och se vilket stödbehov skolorna har. Ett arbete med kvalitetsutveckling inom särskolan har också inletts för att specificera kravnivåer och få en mer likvärdig utbildning.

Andelen behöriga till gymnasieskolan

Andelen elever som är behöriga att söka till gymnasieskolan är fortsatt högre i Stockholm än i övriga storstäder. Dock har andelen behöriga elever minskat något i förhållande till 2006, från 89,3 procent till 87,6 procent 2007. Minskningen kan till viss del bero på en satsning på mer likartad bedömning inom staden. ’

Skolverkets statistik över den kommunala grundskolans resultat	Stockholms stad		Storstäder	Riket
	2006/2007	2005/2006	2006/2007	2006/2007
Genomsnittligt meritvärde	217,9	218,8	210,8	207,3
Andel elever som är behöriga till gymnasieskolan	87,6 %	89,3 %	85,1 %	89,1 %
Andel elever som ej uppnått målen i ett ämne	9,0 %	8,6 %	9,5 %	8,7 %
Andel elever som ej uppnått målen i ett, flera eller alla ämnen	26,0 %	25,6 %	28,8 %	23,9 %

Gymnasieskolan och vuxenutbildningen.

Målsättningen för gymnasieskolan har varit att andelen elever som lämnar gymnasieskolan med godkänt betyg i alla ämnen ska öka. Kunskapsmålet har satts i fokus med en mer flexibel och individanpassad undervisning. För vuxenutbildningen har målsättningen varit att öka andelen som har godkända betyg. Under året har verksamheten präglats av stor mångfald och flexibilitet, den enskilde studerande kan själv välja omfattning, studietakt och tidpunkt för studiestarter kan ske kontinuerligt under året.

Ny lärlingsutbildning på försök

Andelen stockholmsungdomar som har behörighet att gå vidare från grundskolan till gymnasieskolan är hög. Många går vidare men långt ifrån alla fullföljer utbildningen. Ungdomar som inte fullföljer gymnasiet får allt svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Förändringar behövs för att utslagningen från gymnasieskolan ska minska. Studieformerna måste utvecklas och fler alternativa studievägar etableras. Den frivilliga skolformen måste innehålla utbildningsvägar av hög kvalitet såväl för elever som går vidare till högskolan som för elever som vill inrikta sig mot ett specifikt yrke. Under året har arbetet med att utveckla en ny lärlingsutbildning pågått. Ambitionen är att en lärlingsutbildning ska införas på försök under 2008. Gymnasieskolornas självständighet och möjlighet till profilering ska öka. Samma gäller även på sikt de individuella programmen och gymnasiesärskolan.

Karriärtjänster för lärare

Elevernas resultat är beroende av lärarnas kompetens. Staden erbjuder därför de anställda lärarna utan behörighet möjlighet att genomgå den så kallade SÄL-utbildningen (särskild lärarutbildning). För att öka läraryrkes status och öka attraktionskraften har ett arbete pågått med att skapa förutsättningar och utforma så kallade karriärtjänster för lärare. Fram till idag har det funnits få möjligheter för en lärare att avancera inom skolan, vilket lett till att många lärare allt för tidigt lämnar läraryrket för en karriär inom en annan yrkesbana. För att behålla de lärare som vill utvecklas inom sitt yrke, utan att bli rektorer, avser staden att kunna skapa nya befodringsvägar inom lärarkollegiet i stadens skolor.

Satsning på språk och matematik ger resultat på sikt

En ökning av antalet godkända elever i kärnämnen har skett. Arbetet med att ytterligare öka andelen godkända fortsätter. Bland annat har utvecklingsarbetet prioriterats under året inom språkutveckling, läsförståelse och matematik. Inom det individuella programmet har den största förbättringen av resultatet skett, från 10 procent godkända år 2006 till 15 procent år 2007. Förutom läs- och skrivstudios, satsningar på biblioteken, workshops m.m. har satsningar på elever med läs- och skrivsvårigheter genomförts. Under år 2007 har personal från sju skolor fått utbildning i elevskrivbordet, ett verktyg för att kunna testa och kartlägga behovet av kompensatoriskt stöd för elever med läs- och skrivsvårigheter. Resultaten inom utbildningen i svenska för invandrare har förbättrats något, vilket kan vara ett resultat av de extra förstärkningsresurser som satsades till alla anordnare i syfte att stärka läs- och skrivundervisningen inom de lägre studiekurserna.

Likabehandlingsplaner – ett led i att öka tryggheten.

Elevernas upplevelse av trygghet har ökat visar den regelbundet återkommande gymnasieundersökningen. Arbetet med värdegrunden i skolan stärks ytterligare genom att många skolor inom grund – och gymnasieskolan såväl som inom vuxenutbildningen arbetar med att ta fram likabehandlingsplaner och förebyggande åtgärder för att förhindra trakasserier. En skola som vilar på en värdegrund som är accepterad och känd

av elever och personal har bättre förutsättningar att också upplevas som en skola med arbetsro och trygg miljö.

Högre kvalitet i omsorgen

Äldreomsorg

Stockholms äldre ska bemötas med värdighet och respekt och ges större makt att påverka sin egen livssituation. Staden har prioriterat stöd till de äldre som har störst behov av hjälp. Äldreomsorgen har också verkat förebyggande och exempelvis erbjudit anhörigstöd och öppna dagverksamheter.

Valfriheten ökar

Valfriheten för de äldre har ökat och bättre information har erbjudits äldre om vilka specifika hjälpinsatser som finns att tillgå. Såväl muntlig som skriftlig information finns att få om äldreomsorgens olika insatser och vem som kan utföra insatsen. Information har förmedlats på olika vis. Äldreboenden och hemtjänstutförare har erbjudits in för att presentera sin verksamhet, information om möjligheten att välja utförare har annonserats i lokaltidningar och brukare har informerats om valmöjligheter i samband med att biståndsbeslut har nyprövats.

Högre kvalitet och större inflytande

Kvaliteten inom äldreomsorgen liksom den enskildes möjligheter att ha inflytande över sin situation har ökat jämfört med föregående år vilket har mätts genom brukarundersökningar och enkäter. Kontaktmannaskap, individuella genomförandeplaner och framtagna kvalitetsgarantier är några av de redskap som använts för att öka kvaliteten. Andra förändringar som har genomförts är att öka samarbetet mellan hemtjänst och dagverksamheter och att öka utevistelserna.

Utveckling av äldreomsorgen

Hemtjänsten har under året utvecklats för att kunna möta ett ökat behov av vård- och omsorg i det ordinarie boendet. Det ökade behovet av vård och omsorg möts genom att fortlöpande utveckla kompetensen och anpassa arbetssätten. Kompetenssatsningar inom bland annat rehabilitering, sinnesstimulering, måltidsmiljö samt etik och bemötande har genomförts för att förbereda personalen på de nya krav som ställs i och med att ett ökat antal äldre med stora vårdbehov bor kvar i sina hem längre. Det finns olika typer av specialistteam inom hemtjänsten. Som exempel kan nämnas Hägersten-Liljeholmens olika team inriktade på demens, psykiska problem och missbruk.

Det har under året pågått flera projekt inom staden där samarbetet med landstinget har utvecklats. Arbete har utförts för att utveckla lokala samverkansavtal och kontakter mellan biståndshandläggare och landstinget sker regelbundet vid vårdplaneringar. Inom Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har hemsjukvården och hemtjänsten samarbetat med landstingets primärvård kring en modell med tydliga rutiner och ansvarsfördelning. Under 2008 fortsätter arbetet med att förbättra samarbetet mellan staden och landstinget.

Matens betydelse för välbefinnandet

Staden har genomfört betydande satsningar för att uppmärksamma matens betydelse för äldres hälsa och livskvalitet. En rad projekt har bedrivits inom olika områden. Vissa har varit direkt riktade mot specifika äldreboenden och andra har varit i form av utbildningar inom till exempel näringslära, nutrition och livsmedelshygien. Enkäter kring mat och måltidssituation har genomförts under året för att få en uppfattning om var förbättringsområden finns. Satsningar för att förbättra måltidssituationen och att i möjligaste mån kunna erbjuda närlagad mat har också varit centrala förbättringsområden.

Utbildningsgraden har ökat

Inom staden har en rad utbildningar genomförts för att öka medarbetarnas kompetens. Förutom genomförda grundutbildningar har kompetensutveckling inom bland annat vårdsvenska, förflyttningsteknik och förhållningssätt genomförts. Staden har via statligt stöd från Kompetensstegen utbildat inom bland annat social dokumentation (ParaSol), språkstöd och handledning i kognitiva funktionshinder. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har fortsatt att arbeta med projektet kravmärkt yrkesroll. Totalt har 76 procent av samtliga vårdbiträden och undersköterskor inom stadsdelsnämnden fått individuella kompetensplaner. Utbildningar inom detta projekts ram har bedrivits inom områdena demens, vård i livet slutskede, dokumentation och läkemedelskunskap.

Ett aktivt liv

Under året har ett antal öppna dagverksamheter startats i staden. De har bland annat erbjudit musikunderhållning, datakurser, träning och promenader. Under sommarhalvåret har så kallade dagkollon anordnats i samarbete med frivilligorganisationerna.

Staden har uppmuntrat och utvecklat samarbetet med frivilligorganisationerna vilket har skett i olika former. Samarbete har bedrivits i nätverksform med ett flertal frivilligorganisationer och projektledare har anställts för att utveckla och samordna samarbetet med frivillighetsorganisationerna. I Kista, Husby och Akalla har flera pensionsorganisationer gått samman i så kallade allianser och tillhandahållit ett stort och varierat utbud av aktiviteter.

Stöd till anhörigvårdare

En rad insatser har genomförts under året för att fler anhörigvårdare ska uppleva att de får ett bra stöd. Olika former av avlastning, som rätt till avlösning och avlastningsplats, har beviljats för att underlätta för den anhörige. Det har genomförts utbildningar för anhörigombud där bemötandefrågor har varit en viktig del av utbildningen och stimulansmedel från försäkringskassan har inneburit att anhörigstödet har kunnat utvecklas vidare.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stadens mål är att alla personer med funktionsnedsättning ska erbjudas en god omsorg, stöd och service samt att insatserna ska utformas med respekt för den enskildes önskemål. Inriktningen är att identifiera och undanröja hinder för delaktighet i samhället, förebygga och bekämpa diskriminering samt att skapa förutsättningar för ett självstän-

digt liv. Kundval inom personlig assistans, hemtjänst, ledsagning och avlösning finns redan idag och möjligheten att välja utförare kommer att införas för övriga verksamheter.

Kvalitet

De brukarundersökningar och enkäter som genomförts visar att kvaliteten i stöd och service till personer med funktionsnedsättning har ökat i jämförelse med föregående år. En rad insatser har säkrat att kvaliteten bibehålls och ökar. Kvalitets-garantier har utarbetats där den enskilde kan läsa om den kvalitet som utlovats och vart han/hon ska vända sig om denne inte är nöjd med insatsen eller har förslag på förbättringar.

Exempel på andra insatser som genomförts är Norrmalms stadsdelsnämnds kvalitetsgranskning av de egna gruppbostäderna som gått igenom innehåll, struktur, rutiner och lokaler för att tillförsäkra sig om hur verksamheten fungerar. Ett annat exempel är Skärholmen som under året drivit tre projekt för att höja kvaliteten i verksamheten, ”Mat och rörelse i gruppbostaden”, ”Lättläst i gruppbostaden” och ”Hjälpmedel i gruppbostaden”.

Inflytandet ökar för brukarna

Under året har en rad insatser genomförts för att öka brukarnas inflytande över den insats som utförts. Gemensamt för stadens verksamheter är användandet av ett individinriktat arbetssätt som utgår ifrån den enskildes behov. Stor vikt läggs vid den enskildes delaktighet och inflytande för att öka dennes självständighet. Brukarens och företrädarens upplevelse av inflytande över planeringen följs upp genom samtal och enkäter.

Stadens verksamheter har fortsatt arbetet med att ge den enskilde ökade möjligheter att delta i planeringen av den egna omsorgen genom individuella planer samt stöd- och servicemappar. Genomförandeplanerna har utformats i samverkan med den enskilde och dennes närstående med utgångspunkt utifrån den beslutade insatsen. Brukaren har i regel uppföljningssamtal om måluppfyllelsen av de behov och önskemål den enskilde har om insatsens utförande.

På gemensamma möten på gruppbostäderna har de boende haft möjlighet att påverka sin vardag.

Valfrihet

Valfriheten för personer med funktionsnedsättning har ökat i jämförelse med föregående år i och med att antalet företag som finns att välja mellan i de delar som ingår i valfrihetssystemet har ökat. Utöver möjligheten att välja utförare för beviljade insatser finns det också möjligheter att kunna påverka hur och när insatsen ges. Ett stöd i detta har varit genomförandeplaner enligt det it-baserade dokumentationssystemet ParaSoL.

Staden har utarbetat kundkataloger över kommunala och privata utförare för avlösarservice, ledsagning, hemtjänst och hemtjänst i assistansliknande form. Personer som får någon av dessa insatser beviljad, kan genom kundkatalogen själva välja vem som

ska utföra den. Rutiner säkerställer att alla som blir beviljade dessa insatser får information om alternativa utförare - kommunala såväl som enskilda - så att personen som har funktionsnedsättning kan garanteras valfrihet.

För att underlätta för medborgarna att välja utförare har webbaserad information arbetats fram, bland annat i form av hemsidor. Verksamheterna som utför insatserna har försett biståndshandläggarna med information, vilken förmedlats till brukarna.

Som ett exempel på hur brukaren på ett direkt sätt kan påverka hur verksamheten utvecklas är Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnds diskussionsträffar. Anhöriga och närstående till ungdomar som ska flytta till gruppboende samt personer som bor på gruppboenden i stadsdelsområdet inbjuds till dessa. Där har framkommit önskemål om större lägenheter för ungdomar med funktionsnedsättning som vill flytta ihop, önskemål om ett ökat antal servicelägenheter samt ökade möjligheter att flytta mellan boen-
deformer om behoven förändras.

Kvalitetsgarantier för biståndsbedömningen

Staden har på olika sätt arbetat med kvalitetsgarantier inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Ungefär hälften av stadens stadsdelsnämnder har utarbetat egna kvalitetsgarantier som införts under året. Brukarundersökningar har genomförts genom att enkäter har skickats ut till brukare som nyligen träffat sin biståndshandläggare. Mål har definierats och systematiskt följts upp. Exempel på detta kan vara att brukaren ska få beslut inom en viss tid efter ansökan, att checklistor används och att årliga uppföljningar av insatsen erbjuds. Inom stadens enheter för biståndsbedömning har rutinerna för att kvalitetssäkra arbetsmetoderna för utredning, beslut och uppföljning utvecklats.

Kostnadsutveckling

Kostnadsutvecklingen har varit betydande under perioden 1999-2007. Orsaken till detta är främst att ett ökat antal personer har efterfrågat fler insatser. En dämpning av kostnadsökningstakten har dock skett varje år sedan 2001. Kostnadsökningen mellan 2006 och 2007 var 5,2 procent, vilket var den lägsta ökningen sedan dess.

Individ och familjeomsorg

Stadens stöd till de mest utsatta ska individualiseras och göras mer tillgängligt

Socialtjänstens arbete grundas på respekt för den enskilde individen och delaktighet i de insatser som ges. Arbetet ska baseras på metoder och insatser som är evidensbaserade. Systematisk uppföljning av insatserna är nödvändigt för att det sociala arbetet ska vara verkningsfullt och professionellt.

Tidiga och förebyggande insatser till barn och ungdom

I staden finns elva ungdomsmottagningar för råd om sex och samlevnad. Samverkan sker med förskolor, skolor och landstingets barnavårdscentraler, barn- och ungdomspsykiatri, Maria ungdom samt med polisen. I Liljeholmen öppnade under hösten en familjecentral, med öppen förskola och familjerådgivare, i anslutning till mödra- och

barnhälsovården. Cirka 1 000 föräldrar med barn 3–11 år deltog i KOMET-program som är en evidensbaserad kommunikationsmetod för att stödja föräldraskapet. Genom att kommunicera med barnet på ett bättre sätt leder det till mindre bråk och konflikter hemma och i skolan.

Användningen av evidensbaserade metoder för att bedöma risk- och skyddsfaktorer har ökat. Barns Behov I Centrum, BBIC, används för att dokumentera, planera och följa upp arbetet med barn och unga upp till 20 år. Under året har två gruppboenden för ensamstående flyktingbarn 14-17 år startat. Socialtjänstnämnden har i samarbete med gränspolisens, Migrationsverket och Sigtuna kommun utarbetat en handlingsplan för barn som avviker eller som riskerar att avvika från boendet.

År 2007 fick kommunerna ansvaret för ungdomstjänst, som är en ny och fristående påföljd för lagöverträdare under 21 år. Cirka 170 ungdomar dömdes till ungdomstjänst under året. För att förbättra vården och utveckla eftervården deltar staden i Statens institutionsstyrelsens projekt om en förstärkt vårdkedja för de cirka 100-talet ungdomar som staden har placerad vid de särskilda ungdomshemmen.. För att utveckla evidensbaserad öppenvård finns två MST-team (Multi Systemisk Terapi) som arbetar i familjer med ungdomar som har problem med skolan eller arbetet, som är kriminella eller missbrukar och som riskerar att placeras på institution.

Förebygga och behandla missbruk

Inför valborgsmässohelgen gjordes en särskild mediainsats riktad till tonårsföräldrar. Staden sände ut 42 000 broschyrer och annonserade i tunnelbanan med budskapet – Det spelar ingen roll var alkoholen kommer ifrån. Särskilda samordnare utvecklar det lokala drogforebyggande arbetet i samverkan med polisen, skolan och hemmen.

Stockholms tobaks-, alkohol- och narkotikapolitiska program anger principer, mål och prioriteringar för stadens arbete. Förebyggande och tidiga insatser samt vård och behandling inriktad på långsiktiga och sammanhållna vårdkedjor i samverkan med andra vårdgivare och organisationer är viktigt.

Hemlösa och att förebygga hemlöshet

Personer som är hemlösa söks upp och motiveras till stöd, vård och behandling. Den kommunövergripande uppsökarenheten har i genomsnitt haft närmare 550 kontakter per månad. De 194 platserna på akutboenden och härbärgen har varit fullbelagda, närmare 63 000 nätter, vilket är 6 400 fler än föregående år. Vid årets slut var 865 personer aktuella vid enheten för hemlösa. I april startades en vårdcentral för personer med tungt missbruk och psykisk ohälsa i samarbete med landstingets beroendevård och psykiatri. Medborgarkontoret Grimman för hemlösa har haft närmare 2 000 besök under året. Närmare 2 200 platser finns i stadens olika vård- och stödboenden och drygt 300 försöks- och träningslägenheter förmedlades under 2007. Lots för livet är ett samarbete med landstingets beroendecentrum och polisen. Av de 30 personer har gått in i verksamheten, har 20 gått vidare till vård och behandling.

Hemlöshet förebyggs genom aktiva och tidiga insatser. Olika boenden och dagverksamheter finns och samarbetet med hyresvärdar och kronofogdemyndigheten förebygger hemlöshet. Dagverksamheten Bryggan har dagligen 40-80 gäster som tvättar kläder, duschar och får råd och stöd utifrån målet om en kontakt med socialtjänsten och ett ordnat liv. Bryggan drivs i samarbete med som frivilligorganisationerna Convictus, Gula Änglarna och Frälsningsarmén.

Förbättringar behövs för personer som har psykiska funktionsnedsättningar

Kommunfullmäktiges mål om att bostäder ska byggas för personer som har psykiska funktionsnedsättningar har inte nåtts. Möjligheterna till boende, sysselsättning, studier och arbete har förbättrats, dock inte tillräckligt. En kartläggning 2007 visar att förbättringar behövs inom områdena boende, sysselsättning och boendestöd. Drygt 3 000 personer som har psykisk funktionsnedsättning hade någon form av insats och cirka 300 barn har förälder med psykisk funktionsnedsättning.

Ett väl fungerande boende och daglig sysselsättning eller arbete är viktiga hörnstenar för att förbättra livssituationen för personer som har psykiska funktionsnedsättningar. Staden samverkar med landstingets psykiatri i syfte att utveckla ett nätverk av stödsatser som gör det möjligt att bo kvar i den egna bostaden.

En trygg och snygg stad

Miljö

Målet innebär att Stockholm ska vara en trygg, säker, ren och vacker stad. Staden har arbetat brottsförebyggande och tagit initiativ till gemensamt trygghetsarbete med andra aktörer. Städning och klottersanering är prioriterat och en 24-timmars garanti har införts. Målet har varit att säkerheten i bostadsområdena ska öka, att kvinnofrid ska råda och att mörka och otrygga platser ska byggas bort eller lysas upp. De globala miljöutmaningarna har uppmärksamats och staden har ställt krav på miljöfordon och miljöbränsle i den egna bilparken.

Ökad trygghet

Under 2007 har staden arbetat intensivt med trygghetsarbete bland annat genom samverkan med Krisberedskapsmyndigheten, Länsstyrelsen i Stockholms län och genom att delta i brottsförebyggande råd. Ett stadsövergripande system för rapportering av incidenter har tagits fram som är en viktig del i stadens risk- och sårbarhetsarbete. Stadens brottsförebyggande program har reviderats och ett riskhanteringsråd har inrättats. För att öka säkerhet och skapa kvinnofrid har trygghetssatsningar genomförts i innerstadens parker och i ytterstaden främst längs gång- och cykelvägnäten samt i gatubelysningen. Trygghetsvandringar har genomförts i samarbete med polis och fastighetsägare. Belysningen har rustats upp och samtidigt har energibesparande åtgärder genomförts.

Ett renare Stockholm

Städningen har intensifierats under året. Papperskorgar har bytts ut och tömts oftare och skolor genomfört städaktiviteter. En 24-timmars garanti för klottersanering och

städning har införts. Den innebär att en beställning av sanering görs automatiskt när en anmälan om klotter eller fulla papperskorgar kommer in. Mängden insamlat avfall på stadens återvinningscentraler har ökat med 10 procent och av farligt avfall med 12 procent jämfört med 2006.

Luftkvaliteten i Stockholm övervakas varje timme, året runt. Olika försök genomförs för att hitta sätt att minska luftföroreningarna, till exempel genom att spola gatorna och halkbekämpa med kalciummagnesiumacetat (CMA). Information om miljöeffekterna vid användning av dubbdäck har skickats ut till samtliga hushåll i samarbete med Vägverket. Vårstädning av gator är tidigarelagd för att minska partikelhalter. Trots detta överskrider fortfarande miljökvalitetsnormerna för partiklar (PM10) och kvävedioxiderna på de hårdast belastade gatorna.

Klimatarbete

Målet om en utsläppsnivå på 4,0 ton CO₂ ekvivalenter har uppnåtts. Staden har tagit fram de mest kostnadseffektiva åtgärderna för att minska utsläppen ytterligare med målvärdet 3,0 ton CO₂ ekvivalenter till 2015.

Antalet miljöbilar ökar i stockholmstrafiken. Av nybilsförsäljningen är 21 procent miljöbilar. Andelen tankstationer i Stockholms län som tillhandahåller ett förnybart alternativ har ökat från 50 till 75 procent. Stockholms stads bilpark består till 53 procent av miljöbilar. Av stadens 35 nämnder och bolagsstyrelser har 26 under 2007 antingen ökat sin andel eller nått målet om 100 procent miljöbilar.

Stockholms stad har under 2007 höjt ambitionsnivån för miljöbilar. En ny miljöbilsdefinition är fastställd av kommunfullmäktige som överensstämmer med Vägverkets definition. Detta innebär att bilar i enlighet med äldre miljöbilsdefinition inte längre räknas som miljöbil. Därför har nämnder med äldre miljöbilar minskat sin andel. Trots detta ligger procentandelen kvar på samma nivå, 53 procent, som innan den nya definitionen antogs.

Nämnder/styrelser med 100 procent miljöbilar	Antal bilar
Skolfastigheter i Stockholm AB (SISAB)	18
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	14
Östermalms stadsdelsnämnd	3
Äldrenämnden	2
Kommunstyrelsen	1
Stockholm Business Region AB	1
S:t Erik försäkrings AB	1

Energicentrum är en servicefunktion som har gett stöd till nämnder och bolagsstyrelser som arbetar med att minska sin energianvändning. De tjänster som erbjuds är bland annat åtgärder för att effektivisera värme, kyla och el för byggnader som ska bidra till att energianvändningen och därmed kostnaderna för drift minskar. Energiutredningar är genomförda för flera idrottsanläggningar och hela fastighetsnämndens fastighetsin-

nehav energikartläggs för att sedan energieffektiviseras. Sammantaget förbrukar Stockholms stad drygt 2,3 TWh energi per år.

Stockholms miljöarbete prisas

Förskolorna i Kista, Husby och Akalla nominerades till Änglamarkspriset 2007. De fick stor uppmärksamhet när de också gick vidare till final där de diplomerades för sitt målinriktade miljöarbete. I Ekocentrum's nationella "ekomatsliga" hamnade Bromma stadsdelsnämnd på en andra plats med 19 procent ekologiska livsmedel i verksamheten. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har mottagit EU-priset OSMOSE för sitt långvariga miljöbilsarbete.

God ekonomisk hushållning och sänkt skatt

Osäkerhet har präglat världsekonomin

Den finansiella turbulens som bröt ut i spåren av den sviktande amerikanska bostadsmarknaden präglade världsekonomin under 2007. Trots detta blev den globala tillväxten bättre än väntat och beräknas ha uppgått till 4,9 procent. Främst hålls nivån uppe av en hög tillväxt i Indien och Kina, men även i Ryssland. Under 2008 väntas tillväxten i världsekonomin sjunka till cirka 4,1 procent. För euroområdet sätts siffran bara till 1,6 procent och för USA ännu lite lägre.

Tillväxten i svensk ekonomi bromsade in

2007 blev inte ett så starkt år som väntat för svensk ekonomi. BNP-tillväxten beräknas ha uppgått till 2,8 procent jämfört med drygt 4 procent året innan. Svag exporttillväxt till följd av en lägre efterfrågan från omvärlden och sämre konkurrenskraft genom fallande dollarkurs bidrog till att tillväxten bromsade in. Men också inhemska orsaker spelar in såsom kapacitetsproblem i flera branscher, vilket kan bero på för låga investeringar tidigare. Många företag har problem med arbetskraftsbrist. Trots den svagare tillväxten har kostnadstrycket i ekonomin stigit, och inflationen tagit fart.

Positiv utveckling på arbetsmarknaden

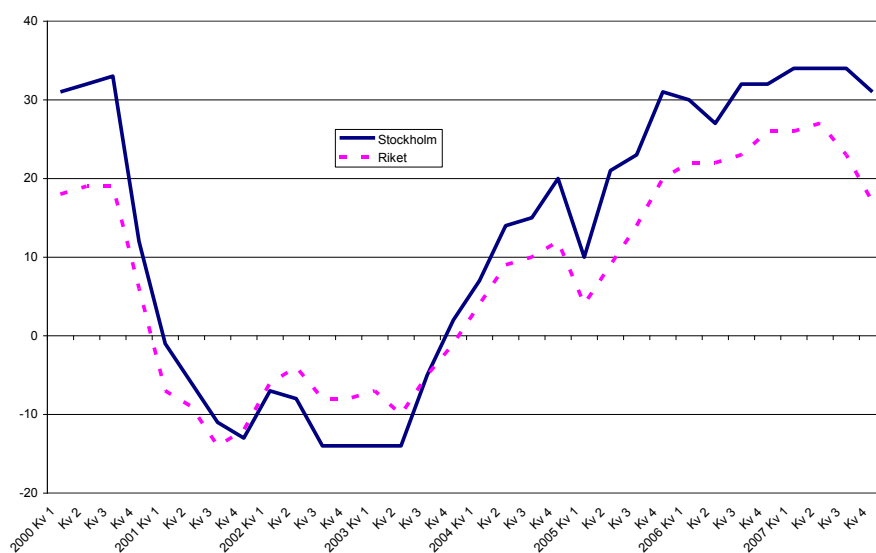
Utvecklingen på den svenska arbetsmarknaden har varit mycket positiv under 2007. Antalet sysselsatta ökade med 2,4 procent eller med 106 000 personer. Samtidigt ökade även antalet lediga platser kraftigt. Närmare 829 000 nya lediga platser anmälades till arbetsförmedlingen och det är 218 000 fler än år 2006. Den öppna arbetslösheten har också fallit i rask takt från 4,6 procent av arbetskraften 2006 till 4,2 procent 2007.

Utvecklingen har kommit alla regioner och de flesta grupper till del. Situationen är dock fortsatt svår för arbetssökande utan förankring på arbetsmarknaden, till exempel ungdomar med svag utbildningsbakgrund. För 2008 beräknas den snabba sysselsättningstillväxten avta och antalet lediga jobb minska. Detta visar att toppen på högkonjunkturen är passerad.

Stockholmskonjunkturen på en fortsatt hög nivå

Stockholmskonjunkturen försvagades något under slutet av 2007, men befinner sig på en fortsatt hög nivå. Handelskammarens konjunkturindikator föll svagt från 34 till 31. Konjunkturen i landet som helhet föll kraftigare från 23 till 17 och där väger Stockholms län tungt. Det visar att Stockholm fortsätter att driva på hela Sveriges konjunktur.¹

Konjunkturindikator för Stockholms län i jämförelse med riket

Källa: Stockholms Handelskammare och Konjunkturinstitutet

....och stigande sysselsättningen

Under 2007 steg sysselsättningen i staden med drygt 2 procent och den öppna arbetslösheten minskade till 2,4 procent av arbetskraften. Antalet inskrivna på arbetsförmedlingen sjönk med drygt 4 000 personer i Stockholms stad, en nedgång med 24 procent jämfört med 2006. Efterfrågan på arbetskraft fortsätter att ligga på en hög nivå, även om det skett en viss avmattning i antalet lediga platser som anmäls till arbetsförmedlingen. Idag är det svårt att rekrytera till flertalet yrken inom de flesta branscher i länet. Några exempel på uttalade bristyrken är byggnadsarbetare, ingenjörer, specialistsjuksköterskor och förskollärare. Stockholms arbetsmarknad bedöms utvecklas positivt även under 2008 och sysselsättningstillväxten fortsätter, men i något långsammare

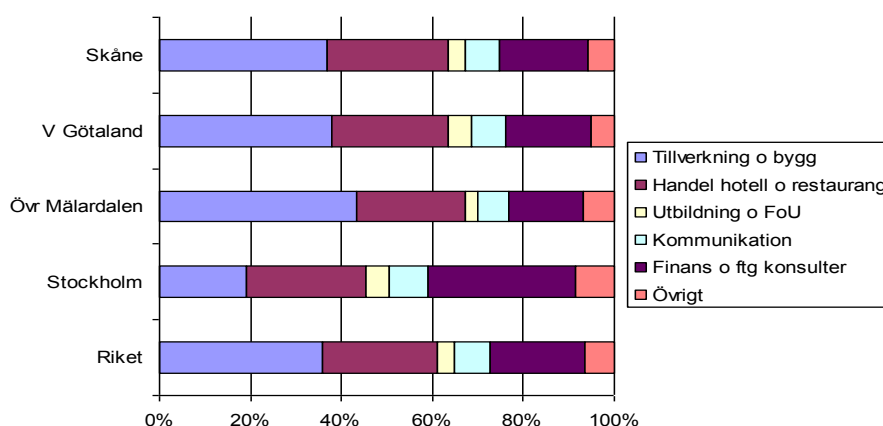
¹ Stockholmsbarometern är Handelskammarens konjunkturrapport där det ekonomiska läget i Stockholmsregionen beskrivs. Undersökningen omfattar 1089 stockholmsföretag som varje kvartal svarar på frågor om utfall, nuläge och prognos för ett antal viktiga ekonomiska indikatorer.

takt. Fortsatt arbetskraftsbrist väntas få en dämpande effekt på den potentiella sysselsättningen i länet².

Stockholms näringsliv har både bredd och djup

Stockholms län har landets mest välbalanserade branschstruktur med många företag i samtliga branscher. Här finns huvuddelen av landets huvudkontor och vart tredje utlandsägt företag. I jämförelse med övriga Sverige har Stockholm en mindre andel anställda inom tillverknings- och byggindustri. Näringslivet i Stockholm är istället mer inriktat mot kunskapsintensiva tjänster, med fler anställda i finanssektorn och i olika företagstjänster, såsom juridiska tjänster, redovisningstjänster, PR och marknadsföring, tekniska konsulter och managementkonsulter. Dessa kvalificerade tjänster är viktiga för hur andra företag lyckas på marknaden och för hur regionens konkurrensförmåga utvecklar sig.

Branschstruktur i Stockholm jämfört med storstadslänen och riket, privat sektor

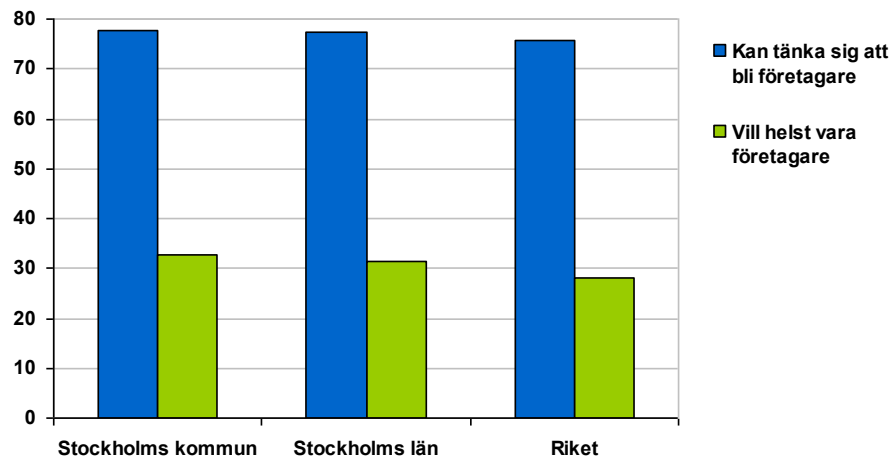
Källa: SCB

Unga i Stockholm är positiva till företagande

Stockholmsregionen har det högsta nyföretagandet i riket. Nästan vart tredje nystartat företag finns i Stockholms län. För att Sverige ska ha ett starkt och dynamiskt näringsliv behövs ett konstant tillskott av nya företag. Attityderna till företagande, särskilt bland unga, är därför viktigt att följa. Nuteks Entreprenörskapsbarometer för 2007 visar att ungas attityder till företagande är positiva. 78 procent av 18-30 åringarna i Stockholms stad kan tänka sig att bli företagare och 33 procent skulle föredra att vara företagare framför att vara anställd. I riket är andelarna 76 respektive 28 procent. För att unga Stockholmare också ska våga ta steget och starta företag är det viktigt att skolan genom undervisningen uppmuntrar till företagande och att det lokala företagsklimatet är bra.

² Arbetsförmedlingen: Prognos arbetsmarknaden Stockholm 2008

Andel som kan tänka sig att bli företagare respektive helst vill vara företagare, i åldern 18-30 år

Källa: Nutek Entreprenörskapsbarometern 2007

Ett Stockholm i världsklass – Vision 2030

Stockholmsregionen är idag en internationellt konkurrenskraftig region som klarat av globaliseringens nya villkor bra. Framöver kan vi förvänta oss allt större utmaningar och en ökad konkurrens även inom högteknologiska områden där Stockholm är profilerat. För att möta framtidens utmaningar på bästa sätt har Stockholms stad tagit fram en samlad och långsiktig vision som svarar på frågan vilken region vi vill skapa. I visionen framträder bilden av en innovativ och växande storstad i världsklass år 2030. En stad som är tillgänglig och trygg och där livskvaliteten är hög.

Vision 2030 antogs av kommunfullmäktige i Stockholms stad den 11 juni 2007. Nu startar arbetet med att förverkliga visionen. För att lyckas och nå resultat är det viktigt att Stockholm samarbetar med näringslivet, staten och övriga aktörer i regionen. Jobben, inkomsterna och befolkningsutvecklingen är helt beroende av att företagen etablerar sig och växer i regionen. Det är viktigt att alla anställda i Stockholms stad ser hur stor betydelse kommunens verksamheter har för det lokala näringslivet. Faktorer som trygghet och tillgång till attraktiva bostäder, bra förskolor och skolor, väl fungerande kollektivtrafik, god miljö och ett rikt kultur- och nöjesliv kan vara det som avgör var ett företag väljer att etablera sig.

Ekonomisk analys av staden

Stockholms stads årsredovisning omfattar kommunkoncernen Stockholms stad. I kommunkoncernen ingår staden och de kommunala bolagen. Med de kommunala bolagen menas huvudsakligen stadens majoritetsägda bolag. För en mer utförlig beskrivning av bolagen hänvisas till årsredovisningen för Stockholms Stadshus AB som kan beställas via www.s-husab.stockholm.se.

I stadens bokslut ingår alla nämnder, det vill säga den i huvudsak skattefinansierade verksamheten samt bokslutet för finansförvaltningen vilket omfattar stadens centrala finansiering m.m.

Kommunfullmäktige har beslutat om god ekonomisk hushållning och detta beslut innebär bland annat att finansiella mål ska anges i budgeten. En tydlig ambitionsnivå ska framgå för stadens finansiella utveckling och de mått som används ska ge en noggrann bild av den ekonomiska utvecklingen.

Hög kreditvärdighet

Stockholms stad har en mycket hög kreditvärdighet s.k. rating. Ratingen ska återspegla stadens förmåga att infria sina betalningsåtaganden och finansiella skyldigheter på kort respektive lång sikt. Kreditvärdighetsbedömningen utförs av ratinginstitutet Standard & Poor's. Från december 2007 ger Standard & Poor's Stockholms stad högsta möjliga betyg för både den korta och långa upplåningen, A-1+ respektive AAA.

För investerare innebär denna rating att det är förknippat med mycket låg risk att låna ut pengar till Stockholms stad. Detta möjliggör att staden erhåller optimala lånevillkor.

Årets resultat

Årets bokslut för staden visar ett positivt resultat på 46,0 mnkr. Resultatet inkluderar verksamhetens nettokostnader, skatteintäkter, finansnetto samt årets avsättningar och ianspråktaga avsättningar. Verksamhetens nettokostnader finansierades av årets skatteintäkter och ett positivt finansnetto.

Avstämning mot balanskravet

För kommunallagens krav på en ekonomi i balans utgör resultaträkningen underlag för avstämning. Det innebär att extraordinära poster och realisationsvinster ska frånräknas resultatet. Resultatet för 2007, justerat enligt kommunallagens krav, visar att staden uppfyller kravet på en ekonomi i balans. Stockholms stad har uppfyllt det kommunala balanskravet sedan det infördes år 2000.

År	2007	2006	2005	2004	2003
Årets resultat enligt balanskravet, mnkr	6,7	131,8	6,6	2,3	11,4

Resultat	mnkr
Årets resultat	46,0
Jämförelsestörande intäkter	-629,4
Realisationsvinster exploateringsfastigheter	468,3
Jämförelsestörande kostnader exkl. realisationsförluster	121,8
Justerat resultat	6,7

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader, exkl. jämförelsestörande poster, uppgick till 29 670,6 mkr (27 900,3), vilket är en ökning med 1 770,3 mkr. Verksamhetens nettokostnader har finansierats av skatteintäkter och av stadens positiva finansnetto.

För att stadens ekonomi ska förbli stark är det viktigt att nettokostnaderna utvecklas i samma takt som finansieringen i form av skatteintäkter, statsbidrag och finansnetto (benämns i fortsättningen skatteintäkter). Nettokostnadernas andel av skatteintäkterna ger ett mått på hur stor del av de löpande kostnaderna som finansieras av skatteintäkter. Överstiger nettokostnadernas andel av skatteintäkterna 100 procent måste finansiering ske genom disposition av det egna kapitalet eller engångsintäkter. Om motsatsen gäller kan staden finansiera till exempel investeringar utan nyupplåning.

För 2007 uppgick nettokostnadernas andel av skatteintäkterna till 101 procent och målet är därmed inte uppfyllt.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader uppgår till 38 065,1 mkr vilket är en ökning med 2 197,8 mkr jämfört med föregående år. Personalkostnaderna har under året ökat med 1,4 procent. Kostnaderna för bidrag och transfereringar har minskat med 427,0 mkr och uppgår till 2 027,4 mkr.

Kostnaderna för ekonomiskt bistånd har minskat med 11,7 procent under perioden jämfört med samma period föregående år. Antalet hushåll som erhöll ekonomiskt bistånd under år 2007 har minskat till 10 260 i december 2007, vilket innebär en minskning med 1 097 hushåll eller 9,7 procent jämfört med december 2006.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter ökar med 480,6 mkr och uppgår till 8 904,3 mkr. Intäkter för taxor och avgifter har ökat till följd av att den avgiftsfria månaden inom förskoleverksamhet tagits bort. De ökade intäkterna för renhållningsavgifter beror främst på att taxan för dessa tjänster har höjts. De minskade statsbidragen beror främst på att bidragen för vuxenutbildning har minskat.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande kostnader uppgår till 178,8 mkr. Dessa är hänförliga till Järvalyftet (15,2 mkr), IT-utveckling (19,9 mkr) och Kompetensfonden (4,7 mkr). Här ingår även realisationsförluster vid försäljning av fastigheter (57,1 mkr) och förändrade beräkningsgrunder för pensioner (82,0 mkr).

För år 2007 uppgår jämförelsestörande intäkter till 629,4 mkr. De jämförelsestörande intäkterna är hänförliga till fastighetsförsäljningar, varav 468,3 mkr är realisationsvinster vid försäljning av exploateringsfastigheter.

I juni 2007 beslutade Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) att rekommendera kommuner och landsting att följa de nya riktlinjerna för beräkning av pensionsskuld –

RIPS 07. Rekommendationen gäller från räkenskapsåret 2008 och kommunerna uppmanas att använda modellen redan 2007, vilket staden har gjort.

Den merkostnad de nya riktlinjerna medfört får enligt rekommendation från SKL (cirkulär 7:84) redovisas som en jämförelsestörande kostnad. För staden uppgår merkostnaden till 82,0 mnkr inklusive löneskatt.

Avskrivningar

I posten avskrivningar ingår både planenliga avskrivningar och nedskrivningar av värdet på anläggningstillgångar. Årets avskrivningar enligt plan uppgick till 486,5 mnkr (448,4), nedskrivning av anläggningstillgångar uppgick till 23,4 mnkr (8,3).

Kommunalskatt samt generella statsbidrag och utjämning

Intäkter för kommunalskatt och utjämning uppgår till 28 367,2 mnkr vilket är en ökning med 6,5 procent jämfört med föregående år. Ökningen beror på en stark konjunktur med högre inkomster för stadens invånare samt en ökad inflyttning. I årets skatteintäkter ingår slutavräkning för kommunalskatt för år 2006 och 2007 med 454,4 mnkr.

Den preliminära slutavräkningen för 2007 har beräknats enligt Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) prognos. Avvikelsen från denna prognos kommer att påverka resultatet för år 2008. Denna redovisningsprincip överensstämmer med rekommendationen från Rådet för kommunal redovisning.

Det nya utjämningsystemet som infördes den 1 januari 2005 avskaffade de generella statsbidragen. De medel som tidigare tillförts kommunerna via de generella statsbidragen används istället för att finansiera ett nytt system för inkomstutjämning. För år 2007 uppgick utjämningsbidraget till 197,0 mnkr netto. Jämfört med 2006 ökade stadens kostnad för inkomstutjämningen med 100,0 mnkr och uppgår till 1 280,7 mnkr.

Finansnetto

Finansnettot är skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader. Stadens finansnetto, exkl. finansiella poster i form av utdelning, är 495,3 mnkr. Stadens finansiella nettofordran uppgick per den sista december 2007 till 12 091 mnkr. Den genomsnittliga räntenivån på stadens nettofordran uppgick till drygt 3,9 procent för 2007.

Avsättningar

I årets bokslut har avsättning gjorts med 1 250,0 mnkr avseende infrastrukturella avgifter.

Av tidigare avsatta medel har 1 052,0 mnkr tagits i anspråk:

- omstruktureringskostnader, 243,0 mnkr
- boende äldre, funktionshindrade och psykiskt funktionshindrade, 57,7 mnkr
- renhållningsverksamheten, 33,0 mnkr
- begravningsverksamheten, 8,6 mnkr
- infrastrukturella avgifter, 95,7 mnkr

- förskoleutbyggnad, 59,6 mnkr
- miljömiljarden, 273,0 mnkr
- pensionskostnader, 274,7 mnkr
- ventilationskostnader skolor, 6,8 mnkr

I bokslut 2007 har avsättningar för omstruktureringskostnader och pensionskostnader tagits i anspråk med 243,0 mnkr respektive 274,7 mnkr. Omstruktureringskostnaderna avser bland annat ökade kostnader för pensioneringar till följd av organisationsförändringar. På grund av osäkerhet i pensionsberäkningar till följd av nytt pensionsavtal har tidigare avsättningar för pensionskostnader tagits i anspråk.

Avsättning har år 2007 gjorts till infrastrukturella kostnader med 1 250,0 mnkr. Stockholms stad har omfattande åtaganden i samband med "Trafiklösning för Stockholmsregionen till 2020 med utblick mot 2030". Fördyrningar i samband med Norra Länken kommer också medför utgifter för Stockholms stad.

Investeringar

Stadens investeringsutgifter uppgick till 3 842,9 mnkr. Utfallet var 100,2 mnkr lägre än budgeterat, vilket främst beror på senarelagda investeringar. Jämfört med år 2006 ökade investeringarna med 874,2 mnkr. Den ökade investeringstakten jämfört med föregående år beror främst på bostadsbyggandet samt ökade idrottsinvesteringar.

Bostadsprojekten har genomförts i snabb takt under året. Exploateringsnämndens investeringsutgifter i bostäder och arbetsplatser under år 2007 uppgick till 2 119,0 mnkr, vilket är en ökning med 638,3 mnkr jämfört med föregående år. Jämfört med budget var utgifterna 55,0 mnkr lägre. Icke budgeterade markförvärv har inrymts inför kommande exploatering vid Norra stationsområdet med 560,0 mnkr. Flera andra planerade projekt har blivit senarelagda.

Trafik- och renhållningsnämndens investeringsutgifter uppgick till 844,0 mnkr, varav 793,6 mnkr avser trafik- och gatuverksamhet och 50,4 mnkr avser renhållningsverksamhet. Utfallet är 11,6 mnkr mer än budgeterat och 95,6 mnkr mer än under år 2006.

Idrottsinvesteringar om 418,4 mnkr har genomförts under året, vilket är 17,3 mnkr högre jämfört med budget. Därvid har delvis inrymts ej budgeterade förvärv av skolidrottshallar från SISAB. Den ordinarie investeringsverksamheten har blivit lägre än budgeterat till följd av stora tidsförskjutningar hos planerade projekt. Utfallet 2007 är dock 178,5 mnkr högre än föregående år.

Fastighetsnämndens investeringsutgifter uppgick till 324,4 mnkr, vilket var 37,6 mnkr lägre än budgeterat och 13,8 mnkr mer än under föregående år.

Stadens inkomster i samband med investeringarna uppgick till 251,7 mnkr, vilket är 8,9 mnkr lägre än budgeterat. Nettoinvesteringarna uppgick sammanlagt till 3 591,2 mnkr, vilket är en ökning med cirka 38 procent jämfört med år 2006.

Staden står inför en rad stora nyinvesteringar samtidigt som det finns ett ökat reinvesteringsbehov. Investeringarna medför ökade årliga kostnader i form av drift- och underhållskostnader samt kapitalkostnader. De ökade kostnaderna för investeringarna uppvägs inte av intäkter och om trenden fortsätter kommer de att ta i anspråk en allt större andel av stadens ekonomiska utrymme. Det är därför nödvändigt att begränsa omfattningen av de icke lönsamma investeringarna genom att noggrant prioritera bland projekten.

Fastighetsförsäljningar och förvärv

Nämndernas försäljningsinkomster uppgick till 1 290,9 mnkr under året. Fastighetsförsäljningarna medförde netto en realisationsvinst för staden om 591,9 mnkr. Därutöver tillkommer reavinster från försäljning av sommargårdar om 30,0 mnkr.

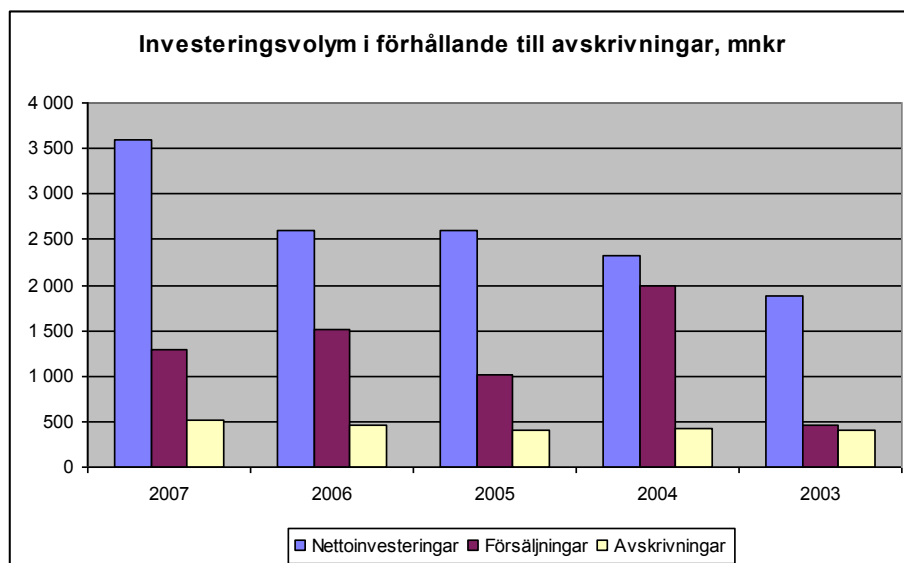
Exploateringsnämndens försäljningsinkomster uppgick till 723,6 mnkr, vilket innebär att försäljningsbetinget om 1 000,0 mnkr inte uppnåts. I huvudsak, med undantag av försäljningarna av småhustomträtter, är dessa hänförliga till exploateringsverksamheten. Av de större försäljningarna kan nämnas försäljning i samband med projekt hotell Lindhagensplan i Kristineberg för 309,0 mnkr, fastigheten Lidareände i Akalla för 45,0 mnkr och fastigheten Muffen - Tältlägret i Fruängen för 52,4 mnkr. Friköp av 252 småhustomträtter har genomförts med en försäljningsinkomst om 99,7 mnkr. Försäljningarna inom nämnden har netto medfört realisationsvinster om 452,4 mnkr. Nämnden har genomfört förvärv uppgående till 601,9 mnkr, varav 560,0 mnkr utgörs av förvärvet av fastigheten Vasastaden 1:17 vid Norra Station, vilken förvärvats från ett av stadens bolag inför kommande exploatering av området.

Fastighetsnämndens försäljningsinkomster uppgick till 567,3 mnkr. Till Micasa fastigheter AB har sålts sjukhemmen Kampementet 4 och Gärdets sjukhem för sammanlagt 285,2 mnkr. Fastigheter för 67,5 mnkr överfördes till nämnder. En extern köpare har förvärvat fastigheten Sågen 19 för 149,0 mnkr. Fem sommargårdar har sålts under året. Realisationsvinster om 30,0 mnkr från dessa försäljningar överförs till donationsfonder för att komma sommarkoloniverksamheterna tillgodo. Övriga realisationsvinster uppgick till 139,5 mnkr.

Investeringsvolym och försäljningar i förhållande till avskrivningar

Om investeringsvolymen överstiger resultaträkningens avskrivningar innebär detta att utrymmet för framtida driftskostnader tas i anspråk. Nettoinvesteringarna, exklusive försäljningar, uppgick till 3 591,2 mnkr, jämfört med 2006 är detta en ökning med 985,6 mnkr.

Anläggningstillgångarnas avskrivningar var 509,8 mnkr, vilket innebär att investeringarna översteg avskrivningarna. Målet är att investeringsvolymen i förhållande till avskrivningarna ska anpassas till en långsiktigt hållbar nivå. Vid beräkningen ska även hänsyn tas till försäljningar, såväl kommunkoncerninterna som externa.

Balansomslutning

Stadens balansomslutning uppgick till 81 445,1 mnkr (86 842,9), vilket är en minskning med 5 397,9 mnkr främst till följd av minskad utlåning till stadens bolag och försäljning av bolag.

De materiella anläggningstillgångarna ökade med 2 364,8 mnkr och uppgick till 42 780,0 mnkr (40 415,2).

De finansiella anläggningstillgångarna minskade med 20 931,7 mnkr och uppgick till 5 477,9 mnkr (26 409,6). Omsättningstillgångarna ökade med 13 169,2 mnkr och uppgick till 33 187,3 mnkr (20 018,1). Förändringen av de finansiella anläggningstillgångarna och omsättningstillgångarna beror på att stadens interna lån och placeringar med bolagen under december 2007 ersatts med in- och utlåning via stadens samlade koncernkontosystem för kommunkoncernen.

Eget kapital och soliditet

Det egna kapitalet i staden uppgick vid årets slut till 47 708,4 mnkr (47 662,5), vilket är en ökning med 46,0 mnkr.

Soliditeten visar det egna kapitalet i förhållande till balansomslutningen. Årets soliditet uppgick till 59 procent exklusive pensionsåtaganden respektive 44 procent inklusive pensionsåtaganden.

Målet att stadens soliditet ska uppgå till minst 57 procent exklusive pensionsåtaganden, är uppfyllt. Staden uppfyller inte målet att soliditeten inklusive pensionsåtaganden, ska uppgå till 46 procent.

Pensioner

Pensionsskulden för 2007 redovisas i balansräkningen med totalt 2 463,3 (inklusive särskild löneskatt). Beräkningen av pensionsskulden är gjord enligt Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld (RIPS07). Grunden för beräkningarna är det nya pensionsavtalet KAP-KL. Avsättningarna består av Särskild ålderspension, Kompletterande ålderspension, Garantipension m.m.

KAP-KL som trädde i kraft 1 januari 2006, är det nya kollektivavtalet för kommuner och landsting. Avtalet innebär att steg mot en mer avgiftsbestämd tjänstepension. Kostnaden för den avgiftsbestämda delen har ökats medan kostnaden för den förmånsbestämda delen har minskat. Det nya avtalet innebär att pensionsskulden har räknats upp, vilket leder till ökade engångskostnader för år 2007.

Pensionsavsättningarna har under år 2007 ökat med 939,9 mnkr, vilket belastar resultatet med motsvarande belopp. Den stora ökningen beror främst på villkoren i det nya avtalet och beviljade garantipensioner, bland annat till följd av genomförda omstruktureringar. Cirka 82,0 mnkr (inkl. löneskatt) beror på de nya beräkningsgrunderna RIPS07. Dessa betraktas som en jämförelsestörande post.

Den modell som tillämpas vid beräkningen av intjänade pensionsförpliktelser innebär att definitivt besked över kostnaderna för pensionsförpliktelser lämnas av Statens Pensionsverk under mars 2008, då också betalning sker. Kostnaden för intjänade pensionsförpliktelser samt avgiftsbefrielseförsäkring under året beräknas till 807,0 mnkr inklusive löneskatt.

Utöver de pensionskostnader som redovisas ovan belastas resultaträkningen med pensionsutbetalningar om 745,9 mnkr inklusive löneskatt.

De ökade kostnaderna för pensioner finansieras delvis genom att disponera tidigare avsatta medel till följd av nytt pensionsavtal om 275,0 mnkr och avsatta medel för omstrukturingsåtgärder om 200,0 mnkr, totalt 475,0 mnkr.

Pensionsskulden intjänade t.o.m. år 1997 utgör en ansvarsförbindelse i stadens bokslut och uppgår till 12 143,5 mkr.

Transparensdirektivet

Den 1 januari 2006 trädde lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser med mera i kraft. Lagen ställer krav på en öppen och separat redovisning i offentliga företag. Syftet med lagen är att implementera EU-kommissionens direktiv 80/723/EEG i svensk lag för att motverka otillbörlig konkurrens.

Lagen omfattar offentliga företag där staten, kommuner eller landsting har ett direkt eller indirekt dominerande inflytande genom ägande, finansiell medverkan eller via de regler som gäller för företaget. Även ekonomisk eller kommersiell verksamhet som drivs i förvaltningsform kan omfattas av begreppet.

Syftet med en öppen redovisning är att på ett så tydligt sätt som möjligt redovisa vilka allmänna medel myndigheter, direkt eller indirekt, tillför företag. Detta för att visa på vilket sätt dessa medel används.

Den öppna redovisningen bör göras i samband med varje årsbokslut, men det finns inga krav på att den ska ingå i den ordinarie redovisningen. Den tolkning som Sveriges Kommuner och Landsting gjort är att kommuner och landsting samt deras företag, bör kunna hämta de uppgifter som ska redovisas ur sin befintliga redovisning.

Det finns i dagsläget inte någon praxis inom området eftersom lagen gäller från räkenskapsåret 2006. I nuläget omfattas inga nämnder av direktivet (och därmed uppgiftsskyldigheten). De nämnder som bedriver kommersiell verksamhet i störst omfattning är stadens fastighetsnämnd och trafik- och renhållningsnämnden. Ingen av dessa nämnder handlar i någon större omfattning med andra EES-länder. Därför är direktivet inte tillämpligt. Renhållningsnämndens omsättning understiger dessutom 40 miljoner euro, vilket innebär att verksamheten även av dessa skäl inte omfattas av direktivet.

Ekonomisk/kommersiell verksamhet bedrivs av enheten för finansstrategi, stadsledningskontorets finansavdelning. All upp- och utlåning till stadens bolag sker genom denna enhet. All ny- och utlåning sker på marknadsmässiga villkor, vilket innebär att inga kapitaltillskott, amorteringsfria lån eller förlustbidrag har lämnats.

Disposition av eget kapital

I bokslut 2006 beslöt kommunfullmäktige att göra disposition av eget kapital med 650,0 mnkr för IT-utveckling i stadens verksamheter och 200,0 mnkr för Järvalyftet. Därutöver fanns kvarstående medel ur Kompetensfonden om 114,9 mnkr.

Av ovan nämnda disposition har 15,2 mnkr tagits i anspråk avseende Järvalyftet och 19,9 mnkr avseende IT-utveckling samt 4,7 mnkr avseende Kompetensfonden.

Nyckeltal

Nettokostnadsandel

Måttet visar hur stor del av skatteintäkter och statsbidrag som ianspråktagits av verksamhetens nettokostnader och finansnetto.

Tillsammans utgjorde verksamhetens nettokostnader exklusive jämförelsestörande poster 101 procent av stadens skatteintäkter, statsbidrag och finansnetto. Det innebär att stadens kostnader var 1 procent högre än intäkterna under året. Av tabellen nedan framgår att verksamheten exklusive pensionskostnader och avskrivningar tog ianspråk 94 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Pensionernas andel var 9 procent, avskrivningarna 2 procent. Det positiva finansnettot ökade stadens intäkter med 4 procentenheter.

Verksamhetens kostnader av skatteintäkter och statsbidrag (procent)

År	2007	2006	2005	2004	2003
Verksamhetens kostnader exkl. jämförelsestörande poster/skatteintäkter, statsbidrag och finansnetto (%)	101	99	101	102	100
<i>varav</i>					
Verksamhet	94	97	97	98	99
Pensioner	9	6	6	7	5
Avskrivningar	2	2	2	2	2
Finansnetto	-4	-4	-4	-5	-6

Investeringsvolym och finansiering av investeringar

År	2007	2006	2005	2004	2003
Investeringsvolym/nettokostnader (%)	12	11	10	9	7
Avskrivningar/nettoinvesteringar (%)	14	18	15	18	21
Nettoinvesteringar (mnkr)	3 591	2 606	2 623	2 363	1 922

Staden gjorde under år 2007 nettoinvesteringar om 3 591,2 mnkr. Stadens goda ekonomi har medfört att investeringsvolymen har ökat. Av tabellen ovan framgår att stadens investerar cirka 14 procent mer än vad som årligen skrivs av.

Ekonomisk analys av kommunkoncernen

Med sammanställd redovisning avses den kommunala motsvarigheten till koncernredovisning. Den sammanställda redovisningen för koncernen Stockholms stad, kommunkoncernen, omfattar förutom stadens egen verksamhet, även den verksamhet som bedrivs i aktiebolagsform. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en helhetsbild av hela kommunkoncernens ekonomi och åtaganden. Flertalet av stadens aktiebolag är samlade i koncernen Stockholms Stadshus AB.

Koncernen Stockholms Stadshus AB

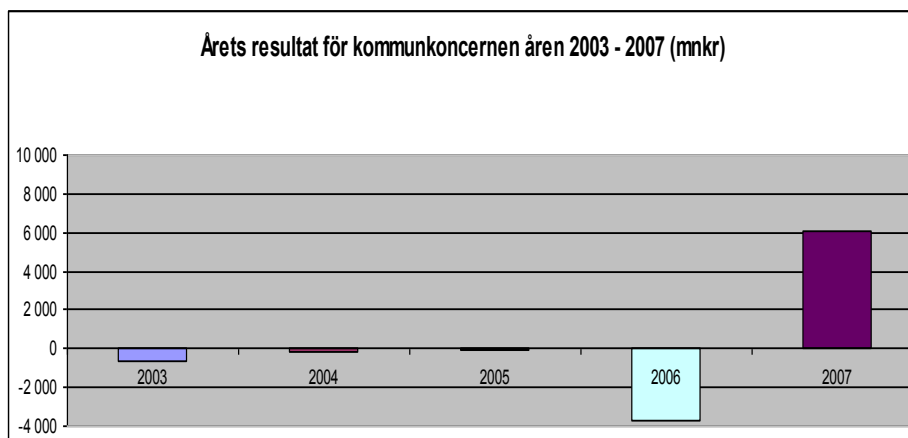
Årets resultat efter finansnetto för koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 6 779,3 mnkr. I resultatet ingår realisationsvinster och realisationsförluster med sammanlagt 6 709,7 mnkr netto. Merparten av realisationsvinsterna har uppkommit vid försäljning av aktierna i CentrumKompaniet i Stockholm AB med drygt 5 700,0 mnkr, samt vid de tre bostadsbolagens försäljningar av lägenheter till bostadsrättsföreningar med 1 065,0 mnkr. Resultatet exklusive reavinster uppgår till 69,6 mnkr.

Årets resultat

Staden redovisade en ökning av eget kapital på 46,0 mnkr och koncernen Stockholms Stadshus AB redovisade som nämns ovan ett positivt resultat efter finansnetto på 6 779,3 mnkr. Efter att koncerninterna mellanhavanden eliminerats, inklusive reavins-

ter och aktieutdelning, har ett positivt resultat på 6 022,6 mnkr uppkommit för kommunkoncernen. Det negativa resultatet år 2006 förklaras till stor del av att staden gjorde avsättningar av den reavinst som uppstod vid aktieförsäljning till moderbolaget Stockholms Stadshus AB. Den reavinsten blev sedan eliminerad i kommunkoncernen, medan avsättningarna kvarstod.

Årets resultat för kommunkoncernen åren 2003-2007

Verksamhetens nettokostnader

Under 2007 ökade kommunkoncernens intäkter med 295,5 mnkr till 18 615,5 mnkr. Under samma period ökade kostnaderna med 648,6 mnkr till 44 895,6 mnkr. Nettokostnaderna inklusive avskrivningar minskade med 6 161,0 mnkr under 2007 i jämförelse med föregående år. Till skillnad från år 2006, översteg år 2007 kommunkoncernens skatteintäkter och generella statsbidrag verksamhetens nettokostnader.

Jämförelsestörande poster

Med jämförelsestörande poster menas kostnader eller intäkter som är av engångskaraktär. Dessa stör en jämförelse mellan tidigare år och räknas därför bort för att få en bättre bild av hur kommunkoncernen utvecklas. Till största delen består posten jämförelsestörande intäkter av stadens och koncernen Stockholms Stadshus ABs resultat vid försäljning av anläggningstillgångar. Den största posten är hänförlig till reavinsten vid försäljningen av Centrum Kompaniet i Stockholm AB.

Finansnetto

Kommunkoncernens finansnetto försämrades under 2007 med 152,4 mnkr. Nettot var negativt och uppgick till 653,2 mnkr vid årets slut. Resultat från andelar i intresseföretag ökade med 1,6 mnkr mellan åren 2006 till 2007.

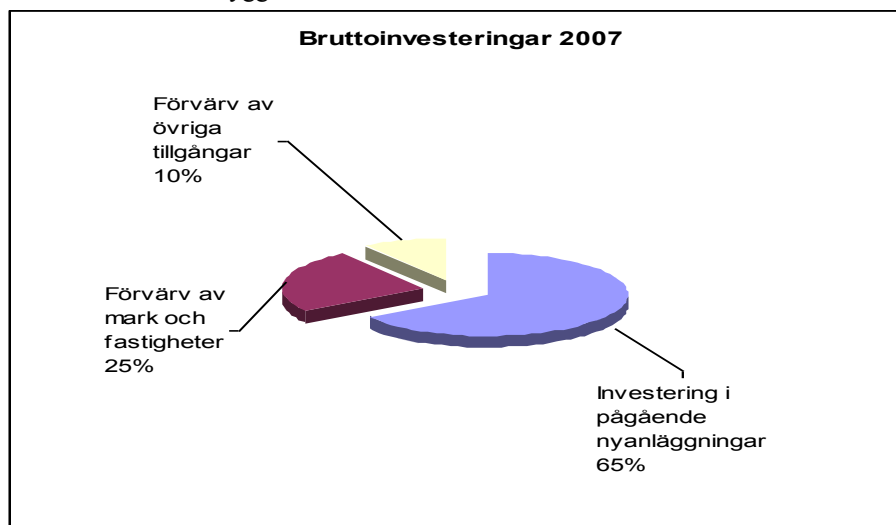
Investeringsvolym och avskrivningar

Kommunkoncernens bruttoinvesteringar ökade och uppgick till 11 757,0 mnkr mot 10 955,2 mnkr för år 2006. Bruttoinvesteringarna för koncernen Stockholms Stadshus

AB är på en fortsatt hög nivå och uppgår 2007 till 8 610,1 mnkr. Stadens investeringsutgifter uppgick 2007 till 3 842,9 mnkr. Investeringar som har gjorts internt inom kommunkoncernen har eliminerats.

Avskrivningarna på anläggningstillgångar ökade med 137,6 mnkr jämfört med 2006 och uppgick till 2 353,6 mnkr. Att avskrivningarna inte ökar mer, trots ökade investeringar, beror främst på att investeringarna sker i pågående nyanläggningar som inte börjar skrivas av förrän de är helt färdigställda.

Diagrammet nedan visar en översikt över hur bruttoinvesteringarna fördelades under år 2007. Investeringarna i pågående nyanläggningar avser anläggningstillgångar av väsentligt värde som är under uppförande, men ännu inte färdigställda. Investeringarna avser främst bostadsbyggande.

Balansomslutning

Kommunkoncernens balansomslutning ökade under 2007 från 107 310,0 mnkr till 111 616,0 mnkr. Ökningen på 4 306,0 mnkr kan i första hand hänföras till en nettoeffekt av investeringar och avyttringar av materiella anläggningstillgångar. De materiella anläggningstillgångarna ökade under 2007 från 99 358,8 mnkr till 101 425,9 mnkr.

Eget kapital

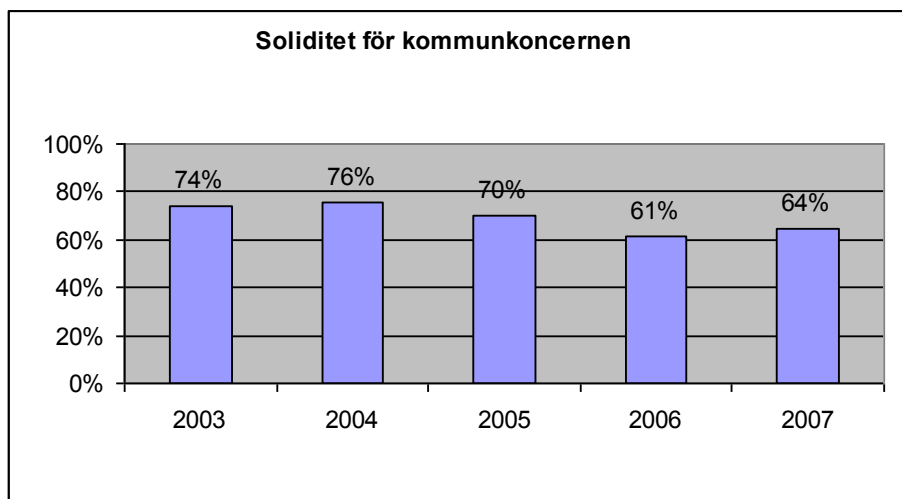
Det egna kapitalet i kommunkoncernen uppgick i slutet av året till 71 750,5 mnkr, vilket är en ökning med 6 008,6 mnkr jämfört med 2006. Ökningen är hänförlig till det positiva periodresultatet på 6 022,6 mnkr samt lämnad utdelning på 14,0 mnkr.

Soliditet

Kommunkoncernens soliditet förbättrades med tre procentenheter under året, från 61 procent till 64 procent. Den förbättrade soliditeten förklaras främst av det positiva

resultatet och därmed det ökade egna kapitalet, samtidigt ökar också balansomslutningen. En stabil soliditet är viktig för kommunkoncernen för att ge ökad betalningsförmåga på lång sikt och därmed en stark finansiell handlingsberedskap för framtiden.

Kommunkoncernens soliditet 2003-2007

Finansstrategi

Finansiellt sett är kommunkoncernen Stockholms stad en stor låntagare med en skuldportfölj på 16 731,0 mnkr, vilken minskat med 4 020,0 mnkr under 2007. Genom en central upplåning ska kommunkoncernens behov av kapital tillgodoses samt räntekostnaderna för skulden minimeras. Under december ersattes bolagens interna låneportföljer med upplåning endast genom stadens koncernkonto, detta för att ytterligare förenkla administrationen avseende de interna lånen och placeringarna.

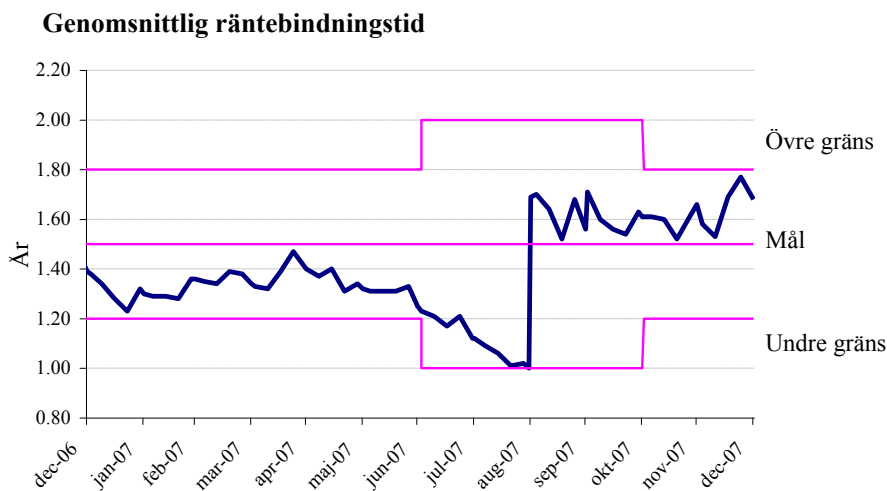
Räntebindningstid

Att välja strategi för hur kommunkoncernens skuld ska förvaltas innebär exempelvis att avgöra hur mycket av lånen som ska bindas och hur mycket som ska ligga med rörlig ränta.

Normalt blir räntekostnaderna lägre på lång sikt med en kort räntebindningstid än med en lång. Däremot kommer räntenivåerna förmodligen att variera mer, risken blir större. Har man en bra ekonomi och klarar av ränteförändringar kan det därmed vara förmånligt att välja en kort räntebindningstid.

Kommunkoncernen Stockholms stad har starka finanser och räntekostnaderna är en förhållandevis liten del av de totala kostnaderna, därför har en relativt kort räntebindningstid valts. Målet är att skuldportföljen ska ha en genomsnittlig räntebindningstid på 1,5 år. För att hantera kortsiktiga in- och utflöden av pengar på ett effektivt sätt tillåts en avvikelse på $\pm 0,3$ år.

Den genomsnittliga räntebindningstiden på 1,5 år är ett långsiktigt mål. Det är i första hand om kommunkoncernen skulle få förändrade ekonomiska förutsättningar som målet bör ändras. Den 31 december 2007 var den genomsnittliga räntebindningstiden 1,68 år.

Det långsiktiga målet är en genomsnittlig räntebindningstid på 1,5 år. För att kunna hantera kortsiktiga in- och utflöden av pengar på ett effektivt sätt tillåts en avvikelse på $\pm 0,3$ år.

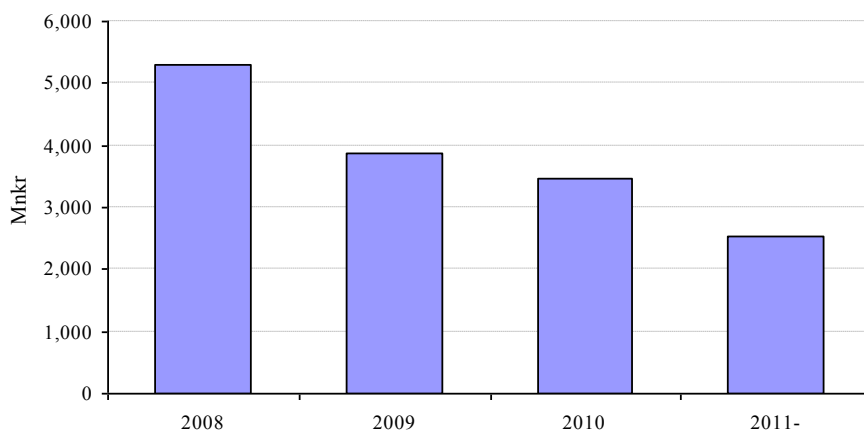
För att likviden från försäljningen av CentrumKompaniet i Stockholms AB i augusti 2007 skulle kunna hanteras på ett effektivt sätt utvidgades intervallet för räntebindningstiden till 1,5 år $\pm 0,5$ år, för perioden juli till oktober 2007.

Enkelhet ger låga upplåningskostnader

Genom att låna på ett strukturerat och konsekvent sätt minimeras kostnaderna. Staden använder enkla finansiella instrument som är standard på marknaden. Dessutom är tydlighet mot investerarna viktigt, såsom vilka förutsättningar som gäller när staden lånar samt om framtida planer avseende upplåningen.

För att hålla den genomsnittliga räntebindningstiden inom intervallet tas regelbundet nya lån upp med olika löptider och räntebindningstider. De flesta lånen är korta, upp till sex månader. De längre lånen har en löptid och räntebindningstid på upp till fyra år.

Skuldens ränteförfalloprofil

Viss del av upplåningen för Stockholms stad sker genom att hålla auktioner där banker och andra investerare får delta. Den som erbjuder lån till lägst ränta erhåller emissionen. Under hösten 2007 frångicks den principen beroende på den stora turbulens som rådde på finansmarknaderna och som drev upp räntenivåerna kraftigt. Istället angav staden en räntenivå som bedömdes acceptabel och investerare fick sedan anmäla sitt intresse att låna ut på denna nivå löpande. Detta förfarande har varit lyckosamt, vilket betyder att lånebehovet har kunnat tillgodoses till betydligt lägre räntekostnader än rådande marknadsnivåer. När marknadsläget är mer stabilt och räntenivåerna bedöms som acceptabla är det meningen att återgå till auktionsförfarandet.

Bra prognoser grunden för god kassahantering

För att hantera de dagliga svängningarna på stadens bankkonto används korta lån, 1-14 dagar samt kommunkoncernens kontokredit.

Grunden för en god kassahantering är bra prognoser över koncernens kassaflöden. Bolagen och de stora förvaltningarna i kommunkoncernen upprättar både kortsiktiga och mer långsiktiga prognoser över sina kassaflöden. Dessa prognoser är en förutsättning för att kunna planera framtida lånebehov och tillse att den genomsnittliga räntebindningstiden ligger inom det fastslagna räntebindningsintervallet.

Betalningsberedskap som extra säkerhet

Kommunkoncernen Stockholms stad har en stark finansiell ställning. Risker är väldigt liten för att kommunkoncernen inte ska kunna leva upp till åtaganden och betala i tid. Som en extra säkerhet har kommunkoncernen ett kreditlöfte utställt av en grupp banker som garanterar tillgång till 400 miljoner euro.

Finanspolicyn sätter ramarna

All finansiell verksamhet är förknippad med risker. Kommunkoncernens finanspolicy anger mål och riktlinjer för finansverksamheten inom kommunkoncernen. Policyen identifierar även de finansiella risker vi är utsatta för och hur de ska hanteras. Riskerna följs upp löpande av en oberoende riskcontroller och rapporteras till kommunstyrelsen.

Låneprogram

	Rambelopp	Utnyttjat
Kommuncertifikat (KC), mnkr	12,000	2,305
Euro commercial paper (ECP), mUSD	700	150
Medium term note (MTN), mnkr	10,000	7,450
Euro medium term note (EMTN), mEUR	2,000	446

Stockholms stad lånar i huvudsak genom att ge ut certifikat (korta lån) och obligationer (långa lån) i ovanstående låneprogram. Lån i programmen har standardiserade villkor som förenklar administrationen och medför att nya avtal inte behöver upprättas vid varje lånetillfälle. KC och ECP har normalt en löptid på upp till 6 månader. MTN och EMTN har normalt en löptid på upp till 4 år.

Stadens medarbetare

Stadens mål är att vara en attraktiv arbetsgivare för medarbetare som arbetar i stadens olika verksamheter och för nya medarbetare. Staden behöver rekrytera nya medarbetare för att invånarna även fortsättningsvis ska kunna erbjudas verksamheter och tjänster av god kvalitet.

Staden har under 2007 drivit ett aktivt omställningsarbete. Organisationsförändringar och minskat antal medarbetare har i huvudsak kunnat genomföras utan uppsägningar. Vid halvårsskiftet genomfördes minskade antalet stadsdelsnämnder från 18 till 14. Ansvaret för grundskolan fördes samtidigt från stadsnämnderna till utbildningsnämnden och en servicenämnd med bland annat ansvar för löneadministrationen inrättades. Sammantaget har det inneburit en effektivisering av administrationen samt att nära 30 procent av medarbetarna i stadsdelsnämnderna förts över till utbildningsnämnden och till den centrala servicenämnd som har ansvar för löner och upphandlingsfrågor.

Under 2007 har antalet medarbetare minskat med drygt 2 000. Minskningen förklaras främst av minskad volym äldreomsorg på grundval av färre äldre invånare samt insatser för att minska administrationen. Stadens arbete med upphandling i konkurrens och möjlighet för medarbetare att avknoppa påverkar också utvecklingen av antalet medarbetare.

Avtalsrörelse med nya löneavtal

Under 2007 genomfördes en lönerörelse i Sverige där över 80 procent av landets samtliga löneavtal omförhandlades. Utfallet inom den kommunala sektorn följde den privata sektorn. Staden är en stor arbetsgivare där avtalet med Kommunal har central betydelse för kostnadsutvecklingen, framförallt för 2008.

Arbetsrättsliga tvister

Antalet arbetsrättsliga tvister i staden uppgick 2007 till 126 vilket är något fler än 2006. Flertalet tvister handlar om brott mot kollektivavtal, MBL eller LAS. Tolv tvister gällde misstänkt diskriminering, 2006 var motsvarande siffra sex.

Chefsutveckling

Stadens chefer har stort engagemang i sitt arbete såväl vad gäller verksamhetens innehåll som för själva ledarskapet. Visar en enkätundersökning bland stadens samtliga avdelnings- och enhetschefer. Undersökningen genomfördes under hösten i samarbete med Kairos Future AB och svarsfrekvensen var hög, 77 procent. Cheferna anser sig ha goda relationer till sina egna chefer och uttrycker att organisationen präglas av god stämning, tydlighet och människor som trivs och samarbetar. Generellt menar cheferna dock att tiden inte alltid räcker till för eftertanke och planering framåt. De upplever också en öppenhet och tydliga gemensamma värderingar. Utöver enkätundersökningen har en serie djupintervjuer med förvaltnings- och bolagschefer genomförts. Båda har gett ökade kunskaper om chefernas upplevda situation och tillfört underlag för att ytterligare vidareutveckla insatserna för cheferna.

Staden har ett långsiktigt utvecklingsarbete för att ytterligare stärka ledarskapet. Förvaltnings- och bolagschefer har erbjudits utvecklingsinsatser för ledningsgrupper och individuellt anpassade insatser. Utvecklingsprogram för erfarna chefer och för unga chefer har startat. Chefer har erbjudits att delta i utvecklingsgrupper och stadens Chefskörkort har genomförts för nya enhetschefer. Cheferna har även erbjudits seminarier och frukostmöten.

Staden medverkade för tredje året i Kompetensgalan genom att sponsra priset Ung Chef. En av stadens egna chefer, Lars Gustavsson, rektor vid Nya Elementar, vann 2007 års pris som årets chef.

Omställningsavtalet

Stadens omställningsavtal ger förutsättningar att arbeta med effektiva och kvalitetsmässigt väl fungerade processer i arbetet med omställning.

Avtalet erbjuder övertaliga medarbetare två alternativa lösningar i antingen en förvaltningsöverskridande omplacering eller den så kallade frivilliglösningen där medarbetaren, efter egen uppsägning erbjuds en omställningsperiod på 12 månader och coaching/stöd i att finna nytt arbete.

Under 2007 har 362 konstaterat övertaliga medarbetare aktualiserats för insatser enligt avtalet. I samband med omstruktureringarna i staden under året har dessutom särskilda insatser riktats till grupper eller förvaltningar. Ett erbjudande om särskild avtalspension presenterades exempelvis grupper av administrativ personal. Drygt 250 pensioner beviljades inom ramen för erbjudandet.

Stadens arbete med jämställdhet och mångfald

Information om jämställdhet, mångfald och antidiskrimineringsarbete inom medarbetarområdet sker via utbildningar, konferenser och nätverk. Nätverket för jämställdhets- och mångfaldshandläggare vid förvaltningar och bolag har fortsatt sitt arbete och genomfört utbildningar i arbetet med jämställdhets- och mångfaldsplaner.

Stadens jämställdhets- och mångfaldsplaner för år 2007 har följts upp och redovisats i personal- och jämställdhetsutskottet som från 2007 övertagit ansvaret för området från det tidigare jämställdhetsutskottet.

Andel medarbetare födda utomlands

I september 2007 var 26 procent av stadens medarbetare utrikes födda. Detta är en ökning med drygt en procentenhet jämfört med 2006. Av förvärvsarbetande på Stockholms hela arbetsmarknad är andelen utrikes födda 17,8 procent. Bland kvinnor anställda i staden var 25 procent utrikes födda och de största grupperna var födda i Norden, övriga Europa eller Asien. Bland männen var 28 procent utrikes födda och de största grupperna var födda i Afrika, Asien eller övriga Europa. Sett över en längre tidsperiod har andelen utrikes födda ökat med 6 procentenheter sedan 1997 – från 20 till 26 procent. Under de senaste 10 åren har alla grupper ökat, förutom anställda födda i Norden, som har minskat med 2 procentenheter. Andelen anställda födda i Afrika har mer än fördubblats under de senaste 10 åren, från 2 procent 1997 till 5 procent 2007.

Arbetsmiljö och hälsa

Sjukfrånvaron i staden sjönk ytterligare under 2007 och var vid årsskiftet 8,3 procent, vilket är 0,6 procentenheter lägre än 2006.

Utvecklingen av sjukfrånvaron i staden visar samma mönster som i övriga kommuner där medarbetare i direkt omsorgsarbete har den högsta sjukfrånvaron. Staden arbetar sedan flera år aktivt för att sänka sjukfrånvaron bland stadens anställda. Att hantera och hitta lösningar för de långtidssjukskrivna är centralt i stadens arbete liksom att genomföra förebyggande och tidiga insatser för att minska inflödet till långa sjukskrivningar.

Under 2007 har de långa sjukskrivningarna fortsatt att minska medan den korta frånvaron, till och med 7 dagar, ökat något.

Staden genomförde under året, för första gången, en central upphandling av ramavtal för företagshälsovård till samtliga nämnder och de bolagsstyrelser som valde att delta. Upphandlingen gällde samtliga medarbetare vid totalt 47 avropande enheter. Förutom företagshälsovårdspartners upphandlade staden också separat tjänst för fördjupad ar-

betsförmågabedömning, tjänst för sjuk- och friskänmälan och vaccinationstjänster. Syftet med den centrala upphandlingen är bland annat att stärka förutsättningarna för och utveckla samarbetet mellan företagshälsovårdens olika delar och staden när det gäller det proaktiva arbetet.

För att förbättra och kvalitetssäkra stadens rehabiliteringsarbete beslutades också om en modell för en gemensam rehabiliteringsprocess för hela staden. Syftet är att säkra att alla medarbetare erbjuds samma stöd och möjligheter i de sammanhang då rehabilitering krävs för att återfå arbetsförmåga helt eller delvis. Under året har handläggare och chefer utbildats i modellen.

Kostnaden för sjuklön beräknas till cirka 194 mnkr för år 2007. Till detta kommer kostnader för sjukvikarier, rehabiliteringsinsatser, rekrytering, företagshälsovård och kvalitetsförluster. Staden har låtit göra en översiktlig uppskattning av totalkostnaderna vilka uppgår till cirka 1,1 mdkr

Antal anställda i stadens nämnder

I december 2007 var drygt 47 600 personer anställda i Stockholms stad. Av dessa var cirka 44 800 anställda i stadens nämnder och cirka 2 800 i bolagen. Antalet anställda i nämnderna har minskat med drygt 2 000 jämfört med föregående år.

Antal anställda (månadsavlönade) fördelade på verksamhetsområden	2007	2006	Kvinnor	Män
Central förvaltning	711	869	514	197
Teknisk service	1 198	1 307	627	571
Samhällsservice	17 845	7 096	12 400	5 445
Övrig kommunal service	901	1 019	215	686
Stadsdelsförvaltningar*	24 124	36 753	20 159	3 965
Totalt	44 779	46 864	33 915	10 864
Årsarbetare	42 140	44 092	31 809	10 331

** I tabellen framgår den 30 procentiga omfördelningen från stadsdelsnämnder till utbildningsnämnden (Samhällsservice)*

Utöver dessa medarbetare har timavlönad personal arbetat motsvarande 5 519 årsarbeten som korttidsvikarier, huvudsakligen inom vård- och omsorgsverksamhet i stadsdelsnämnderna. Detta är en minskning jämfört med 2006 med 4,9 procent.

Könsfördelning

Av 44 779 anställda var 33 915 kvinnor och 10 864 män, vilket ger fördelningen 75,7 procent kvinnor och 24,3 procent män. Detta är i stort sett samma fördelning som 2006. Könsfördelningen på förvaltningschefsnivå är helt jämn medan den på enhetschefsnivå är jämförbar med situationen bland stadens medarbetare totalt. Stadens avdelningschefer har en fördelning med 60 procent kvinnor och 40 procent män.

Anställningstid

Knappt hälften av stadens tillsvidareanställda (18 547 personer) har varit anställda i mer än 15 år. De som har varit i staden mer än 10 år utgör nästan 65 procent av alla tillsvidareanställda och andelen med en anställningstid på mer än 20 år är 30 procent.

Anställningsform och sysselsättningsgrad

Av samtliga månadsavlönade var 87,9 procent tillsvidareanställda. Detta är en ökning med knappt 2 procentenheter mot året innan. Andelen män är högre (30,4 procent) bland tidsbegränsat anställda än bland tillsvidareanställda (23,4 procent).

Av de tillsvidareanställda (39 382) är 19 procent deltidsanställda. I jämförelse med föregående år har antalet deltidsanställda minskat med 210 personer. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för deltidsanställda är oförändrat 70 procent av heltidsmåtten.

Pensionsålder

Totalt 1 232 tillsvidareanställda avgick med pension (ålderspension, förtidspension eller särskild avtalspension) under året. Det är en ökning med 48 procent. Det är främst särskild avtalspension som har ökat i jämförelse med förra året, från en andel på 15 procent 2006 till 36 procent 2007. Den genomsnittliga åldern vid pensionering var densamma som 2006, det vill säga 62 år. De som gick i pension med särskild avtalspension hade en genomsnittsålder på 61 år, vilket är 1 år lägre än förra året då snittåldern var 62 år.

År 2007 hade 38,7 procent uppnått 65 års ålder vid pensionsavgången, vilket är en minskning jämfört med 2006 då motsvarande andel var 46,5 procent.

Medelålder vid pensionering, utvalda yrkesgrupper	Ålder 2007	Ålder 2006	Ålder 2005	Antal 2007	Antal 2006	Antal 2005
Barnskötare	61	60	59	52	42	54
Förskollärare	62	51	62	54	42	28
Sjuksköterska	64	63	64	17	19	11
Undersköterska	59	60	58	22	20	28
Vårdbiträde	60	60	60	97	97	109

Medelåldern vid pensionering varierar mellan olika yrkesgrupper. Undersköterskor och vårdbiträden hade 2007 lägst medelålder vid pensionering bland utvalda yrkesgrupper.

Tidsanvändning

Sjukfrånvaron har minskat från 8,9 till 8,3 procent. Tack vare detta har andelen arbetad tid fortsatt att öka.

Tidsanvändning	2007			2006		
<i>Procentandelar</i>	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Arbetad tid	76,0	74,1	82,0	75,9	73,8	82,0
Sjukfrånvaro	8,3	9,4	5,2	8,9	9,9	5,7
Semester	6,5	6,5	6,4	6,3	6,3	6,1
Lagstadgad ledighet*	5,7	6,6	2,9	5,5	6,4	2,8
Övrig ledighet	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,4
Summa	100	100	100	100	100	100

* Studier, barnledighet, facklig ledighet

Lönekostnader

Stadens totala personalkostnader ökade med 1,4 procent under 2007. Den totala lönesumman var 12,3 mdkr. Alla stadens nämnder är nu anslutna till självservice för rapportering av bland annat frånvaro via nätet.

Lönekostnader mnkr	2007	2006	2005
Löner, kommunala avtal	12 304	12 161	11 645
Pensioner, kommunala avtal	600	519	504
Summa lönekostnader	12 904	12 680	12 149
Lönebikostnader ¹	4 677	4 234	4 246
Totalt	17 581	16 914	16 395

¹. Arbetsgivaravgifter, sociala avgifter och löneskatt

UPPFÖLJNING AV BUDGET

Budgetutfall 2007 för Stockholms stads nämnder

Stadens nämnder redovisar ett överskott mot budget med 468,1 mnkr (inklusive kapitalkostnader och efter resultatdispositioner) jämfört med ett överskott om 500,8 mnkr år 2006.

Verksamhetens nettokostnader inklusive central medelsreserv, jämförelsestörande poster, ianspråktaga avsättningar från föregående år och eliminering av interna poster m.m. visar ett överskott mot budget om 644,1 mnkr. Inkluderas årets avsättningar och skatter m.m. redovisas ett överskott om 45,9 mnkr.

Stadsdelsnämnderna visar ett sammanlagt nettounderskott efter resultatdispositioner om 39,4 mnkr, vilket är en försämring med 133,4 mnkr jämfört med utfallet i bokslut för år 2006.

I bilaga 11 redovisas en analys av det ekonomiska resultatet per nämnd.

Budgetjusteringar 2007

Inga extra resurser har funnits avsatta för nämndernas löpande verksamheter utöver prestationer och omstrukturering. Stadsledningskontoret har under året tillstyrkt budgetjusteringar med 676,4 mnkr för ökade nettokostnader, varav 434,7 mnkr avser prestationsförändringar.

För prestationer har nämndernas budgetar justerats för ökade nettokostnader inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning med 84,7 mnkr, ökade kostnader för flyktingmottagning med 38,5 mnkr samt ökade nettokostnader inom pedagogiska verksamheter med 110,2 mnkr.

Förutom prestationsförändringar har nämndernas budgetar justerats med 142,1 mnkr för ökade nettokostnader för i huvudsak centrala finansierade kostnader för nytt ekonomisystem, särskild låglönesatsning, rörliga team, hemlösa, olika projekt och bidrag.

I tertialrapport 1 gjordes budgetjustering för renhållningsverksamheten för ökade taxer. Finansieringen ska ske mot avgiftskollektivet och inte mot skattekollektivet, justering av finansieringen sker i bokslutet.

Finansiering av budgetjusteringar 2007	Totalt mnkr
Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov	142,1
Central medelsreserv: 3. Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar	434,7
Summa CM	576,8
Disposition av i tidigare bokslut avsatta medel	99,6
Summa	676,4

Därutöver har 44,2 mnkr omfördelats till berörda nämnder från centralt avsatta medel under Kommunfullmäktige m.m. Omfördelningen avser bland annat ökade nettokostnader för omstrukturering/avveckling av lokaler, beställarstöd för skollokaler, hyror för förskolelokaler samt feriearbeten.

Budgetjustering finansierat via disposition av medel avsatta och eget kapital

Stadsdelsnämnderna har medgivits budgetjusteringar med 99,6 mnkr för stimulansbidrag som har finansierats genom disposition av tidigare avsatta medel i bokslut, fördelat enligt följande:

- 32,4 mnkr för stimulansbidrag för ny- och ombyggnad av särskilda boenden för äldre

- 30,9 mnkr för stimulansbidrag för ny- och ombyggnad av särskilda boenden för personer med behov av stöd och service, inklusive hemlösa
- 27,3 mnkr för stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler
- 4,3 mnkr omstrukturering

I tertialrapport 1 har 114,0 mnkr fördelats från kvarvarande medel ut kompetensfonden, vilket finansieras från eget kapital. I bokslut 2007 återredovisas ej förbrukade medel (109,3 mnkr). Netto har budgetjustering gjorts med 4,7 mnkr för ändamålet.

Överföring av resultatenheternas resultat till resultatfond i bokslut för 2007

Det sammantagna redovisade nettoöverskottet i resultatfonden från bokslut för år 2006 uppgår till 219,3 mnkr.

Det sammantagna redovisade nettoöverskottet i resultatfonden 2007 uppgår till 143,2 mnkr och förs över till resultatfond i bokslut för 2007. Detta är en ökning med 109,5 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 2.

Ombudgeteringar till år 2008

Nämnderna har i verksamhetsberättelserna begärt ombudgetering inom driftverksamheten med netto 76,7 mnkr och inom investeringsplanen med 28,5 mnkr. Stadsledningskontoret tillstyrker ombudgetering till år 2008 för ökade kostnader inom driftverksamheten med 45,5 mnkr. Inom investeringsplanen tillstyrks ombudgetering med 27,1 mnkr för ökade utgifter till följd av förskjutningar av investeringar i tiden.

Stadsdelsnämnderna har begärt ombudgeteringar av ej förbrukade stimulansbidrag om totalt 7,0 mnkr. Stadsledningskontoret tillstyrker inga ombudgeteringar av stimulansbidrag i samband med verksamhetsberättelsen. I de fall bidraget tidigare beviljats kan nämnderna istället återkomma med förnyad begäran om utbetalning av medel när kostnaden uppstår.

Övrigt

Stimulansbidrag för utbyggnad av förskolelokaler

Kommunstyrelsen har beslutat om nya regler för stimulansbidrag till utbyggnad av förskolelokaler från den 1 juni 2006. För beslut enligt de gamla reglerna har gällt vissa övergångsbestämmelser t.o.m. 2007. Fr.o.m. 2008 gäller enbart de nya reglerna. Beslutade stimulansbidrag enligt de gamla reglerna, för vilka nämnderna inte ansökt om budgetjustering, om 31,7 mnkr återtas. Bilaga 13. Om projekten är, eller ånyo skulle bli, aktuella måste stimulansmedel sökas på nytt.

Återrapportering från utbildningsnämnden

Stadsledningskontoret kan konstatera att organisationsförändringen avseende grundskolan, särskolan och skolbarnomsorgen har genomförts i enlighet med Kommunfullmäktiges beslut i budget för 2007 då verksamheten flyttats från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden. Utbildningsnämnden har i en rapport dnr: 021-4547/2007 "Återrapportering av förändringsarbetet överföring av grundskola, särskola och skol-

barnomsorg till utbildningsnämnden” redovisat genomförandet, tidplan, omstruktureringskostnader, lärdomar m.m.

Utvärdering nya resursfördelningssystemet

Utbildningsnämndens rapport om förändringsarbetet - Överföring av grundskola, särskola och skolbarnomsorg till utbildningsnämnden (dnr 021-4547/2007) läggs till handlingarna.

Utvärderingen av det nya resursfördelningssystemet för särskolan visar att schablonsystemet förbättrat ekonomistyrningen och ökat incitamenten för att minska kostnaderna för till exempel skolskjuts. Särskolans verksamhet har också på ett mer naturligt sätt integrerats i grundskolans och skolbarnomsorgens verksamhet (dnr 119-3773/2006). Kommunstyrelsens uppdrag i budget 2006 är härmed redovisat.

Ansökan om medel för låglönesatsning

Bromma stadsdelsnämnd har i verksamhetsplan 2006 (dnr 210-564/2006) ansökt om medel för låglönesatsning. Finansieringen av låglönesatsningar 2006 hanterades för stadens samtliga nämnder (inkl. Bromma sdn) genom att medel utbetalades via central medelsreserv. Ärendet får därmed anses vara besvarat.

Fördjupat programarbete och projektering av kunskapscentret Inspiration

Hemställan om fördjupat programarbete och projektering av kunskapscentret Inspiration från 2003 (dnr: 319-2835/2003) är inte besvarat. Programmet för Järvalyftet från 2007 hanterar nu den samlade utvecklingsstrategin för Järvaområdet. Målet med Järvalyftet är att få en bättre och mer långsiktig hållbar social och ekonomisk utveckling för de boende i Järvaområdet. Hemställan kan av den anledningen läggas till handlingarna.